

OSREDNJA KOROŠKA KNJIŽNICA

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO DELOVNE KOROŠKE GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.

LETO XIII ŠTEVILKA 2

FEBRUAR 1992

POŠTINA PLAČANA

IZHODIŠČA POSLOVANJA GG SLOVENJ GRADEC V 1992. LETU

Poslovna politika GG Slovenj Gradec za leto 1992 temelji na dosedanjih ciljih delovanja podjetja. Upoštevane so pričakovane zakonske spremembe. Na poslovanje GG bo močno vplival Zakon o denacionalizaciji, Zakon o gozdovih, Zakon o zadrugah, Zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, Zakon o prometnem davku, Zakon o lastninjenju ter drugi s tem povezani predpisi.

Izhodišča letošnjega poslovanja so:

- okoljetojvorno in okolju prijazno gospodarjenje z gozdovi,
- ohranitev in izboljšanje gozdov,
- razvoj in krepitev GG kot podjetja,
- zaposlitev razpoložljivih kapacitet,
- zagotovitev produktivnega dela za zaposlene,
- ohranitev našega deleža na tržišču gozdnih in lesnih sortimentov,
- razvoj gozdarske stroke na vseh njenih področjih,
- razvoj negozdarskih strok v podjetju,
- načrtno delo za doseganje ciljev na vseh področjih delovanja GG,
- tehnološki napredek vseh dejavnosti v podjetju.

Pri gospodarjenju z gozdovi se bomo ravnali po določilih gozdnogospodarskega načrta za območje Slovenj Gradec (veljavnega za obdobje 1991—2000).

V državnih gozdovih načrtujemo izvedbo vseh del in vlaganj v gojenje in varstvo goz-

dov ter vzdrževanje gozdnih cest — vse na osnovi gozdnogospodarskih načrtov.

V gozdovih, ki bodo vrnjeni razlaščenecem, bomo dela opravili samo po predhodnem soglasju potencialnega lastnika. Za ta dela se bomo potegovali z vsemi razpoložljivimi močmi.

V zasebnih gozdovih bomo tudi letos opravili vse strokovne naloge, ki so javnega pomena. V sodelovanju z lastnikom bomo odkazovali drevje za posek, izdelovali gojitvene načrte, organizirali in izvedli gojitvena in varstvena dela, izdelali projekte za gradnjo in vzdrževanje cest. Vse naštetu pa le v obsegu, ki bo financiran iz proračuna, samoprispevkov ali drugih virov.

Realno računamo na sofinansiranje javne gozdarske službe, na financiranje najnujnejših gojitvenih del in na sofinansiranje vzdrževanja cest, najmanj v takem obsegu kot lani.

Zaradi vpliva zakonodaje bo skupni obseg letošnje proizvodnje pod lansko ravnijo. Zato bomo iskali dodatno zaposlitev za vse razpoložljive delavce doma in v tujini.

Skrbeli bomo za izobraževanje zaposlenih in štipendirali dosedanje štipendiste.

S še razpoložljivimi sredstvi bomo zaposlenim pomagali pri urejanju pokojnin in pri preusmeritvi v zasebno dejavnost.

Na področju financiranja bomo sproti usklajevali blagovne in finančne težave.

Doseči moramo spoštovanje kupoprodaj-

nih pogodb in s tem bistveno skrajšanje dejanskih plačilnih rokov. Na ta način bomo močno znižali sedanje velike terjatve do naših kupcev. Prodajali bomo samo preverjenim kupcem in tistim, ki bodo spoštovali dogovore. Za naše proizvode in storitve bomo iskali nove kupce na domačem in tujem trgu.

Dobaviteljem bomo zagotovili redna plačila doma in v tujini. Pri odkupu gozdnih sortimentov od gozdnih posestnikov želimo ohraniti in izboljšati sedanje dobre odnose in krepiti medsebojno zaupanje. Prizadevali si bomo ohraniti sedanje plačilne pogoje in zagotoviti redno izplačilo kot doslej. Sproti bomo oblikovali konkurenčne cene in kupoprodajne pogoje.

Za zaposlene bomo zagotovili socialno varnost in osebne prejemke v skladu z gozdarsko kolektivno pogodbo.

Organizacijo podjetja bomo sproti prilagajali predvidenim zakonskim spremembam in zaradi njih zmanjšanemu obsegu dejavnosti. b Krepili bomo povezanost vseh delov podjetja, da bi tako dosegli optimalne rezultate poslovanja.

Ohranili bomo dosedanja raven gospodarjenja z vsemi gozdovi, delali vestno in prizadevno ter strokovno neoporečno, pri tem pa spoštovali načela gozdarske etike. Še posebej bomo negovali in spoštovali pripadnost Gozdnemu gospodarstvu Slovenj Gradec.

Hubert DOLINŠEK

Uspel posvet v Slovenj Gradcu
STRATEGIJA RAZVOJA KMETIJSTVA NA KOROŠKEM
Več na zadnji strani

VIHARNIKOVA USODA ODVISNA OD VAS

Konec meseca januarja je kolegij GG Slovenj Gradec pripravil planska izhodišča za letošnje leto. V razpravi je bilo največ govora o omejevanju vseh vrst stroškov. V tem kontekstu je tekla beseda tudi o VIHARNIKU. Kolegij je sprejel stališče, da bi podjetje izdajalo VIHARNIK tudi v bodoče, če ga bi kmetje plačali sami.

Glede na mnenja bralcev, ki smo jih dobili z anketami v zadnjih desetih letih predvidevamo, da je VIHARNIK dokaj priljubljen med bralci, zato bomo v naslednjih dneh razposlali na vaše naslove naročilnice, s katerimi boste lahko časopis naročili ali pa ga odpovedali.

Če bomo zbrali dovolj naročil, bomo časopis izdajali še naprej, sicer bomo pa za delavce uvedli drugo obliko internega obveščanja.

Uredništvo

KROJENJE GOZDNIH SORTIMENTOV

Gozdni sortimenti nastanejo s sečnjo dreves in sicer so to: hlođi različnih vrst, drogi, tehnični les in celulozni les, pa drva in še kaj posebnih sortimentov za različne namene.

Tehnične lastnosti sortimentov opredeljuje standard. Ta natančno pove prodajalcu in kupcu kakšne lastnosti prodajalec prodaja in kaj kupec kupi.

Pri gozdnih sortimentih smo dosedaj uporabljali jugoslovanski standard, ki smo ga delno prilagodili potrebam znotraj gozdnogospodarskega območja kot interni standard. V državi Sloveniji standardov še nimamo, ker pa blagovni promet teče naprej, v gospodarstvu uporabljamo prejšnje standarde, tako da lahko teče trgovnje nemoteno. Predmet standarda je določitev kvalitete gozdnih sortimentov in njihovih dimenzij. Kvaliteto standarda opredeljujejo napake lesa, ki nastanejo, ko drevo raste. Drevo ima veje, ki pa pri sortimentu nastopajo kot napake, grče. Da je drevo bolje usidrano, razvije korenčnik, kar je spet napaka. Ker raste v višino, je zgoraj tanjša kot spodaj, kar spet pomeni, da nima prave cilindrične oblike, kar bi si želeli pri gozdnih sortimentih. Vse te napake moramo upoštevati, ko drevo posekamo in začnemo deblo krojiti. Pri krojenju debela moramo upoštevati vrsto in število napak, ki jih dovoljuje posamezni sortiment, tako da bomo z mestom preza na deblu najbolj izločili napake, ali jih pravilno porazdelili. S tem dosežemo, da jih ni preveč na enem sortimentu, ker bi bil ta potem nižje klasificiran. Grobe napake tudi izrežemo (recimo rogovilo), ali pa pustimo nepravilnosti v sortimentu (recimo korenčnik ali rjavino), pa zato sortiment podaljšamo za 1 m tako, da je dolg 5 m namesto 4 m. Pri tem klasificiramo 1 m za celulozni les, 4 m pa v hlođ A, ali celo F, kar ne bi bilo možno pri napaki korenčnika ali rjavosti. Posebno pazljivo krojimo debela, ki nam lahko dajo hlođe in droge, ker se ta dva sortimenta dimenzijsko pokrivata. Vsakokrat je to odvisno od tržne cene. Pri drugih pazimo na krivost (tetiiva obeh čel ne sme pasti izven sortimenta) in kvaliteto zgornjega dela, kjer merimo drogom premer 30 cm pod vrhom. Pri tehničnem lesu iglavcev (les za trame in tramiče) pazimo na koničnost (1 cm na 1 m) in premer na tanjšem koncu sortimenta, ki mora biti 10 cm. Ostalo damo v celulozo, če je les zdrav (celuloza I. klase), če je rjavost cel. II. klase. Rjavost sortimentov znižuje klaso v vsakem primeru in je ponavadi rjav les (tisti, ki je zrasel, ali pa je rjav zaradi preležanosti) vreden le še za celulozo. Zato moramo težiti za tem, da rjavost izločimo, najbolj pa pazimo, da sortimenti, ki smo jih izdelali iz drevesa, ki je rastlo sto ali več let, ne propadajo kje v gozdu, ob vlaki ali kamionski cesti.

Gozdne sortimente merimo z volumnom, ki ga izražamo v m³ (kubičnih metrih) ali prm. (prostornih metrih). Za izračun volumna merimo dva pokazatelja in sicer: premer in dolžino.

Premer merimo pri ročnem merjenju vedno na sredini sortimenta na sredi 4 m žagovca, pri 2 m), pri daljših sortimentih (piloti, kombinirani sortimenti) pa po sekcijah. Pri 8 m kombiniranem hlođu npr. prvič na 2 m in potem drugič na 6 m, nato oba izračunana volumna seštejemo za 8 m dolg sortiment. Tako se izognemo napakam pri močno koničnih sortimentih, kjer bi z enim merjenjem naredili napako.

Premer merimo brez lubja in sicer tako, da sortiment načelno olupimo na mestu merjenja, ali pa v praksi odbijemo debelino lubja tako, da do premera 30 cm odbijamo pri smreki in jelki 1 cm, nad 30 cm pa 2 cm. Pri boru, macesnu, hrastu in drugih vedno odsekamo lubje na mestu merjenja. Premer merimo vedno navzkrižno, da se izognemo napaki ovalnosti debela. Merimo večji in manjši premer na istem mestu merjenja v cm in zaokrožamo vedno navzdol na cele centimetre: n. pr. 34 cm in 33 cm je skupaj 67, polovica je 33,5 cm, zaokrožamo na 33 cm.

Dolžino merimo v metrih, dodajamo pa zmeraj nadmero in sicer vedno najmanj 1 cm na tekoči meter. Pri 4 m sortimentu pa je kljub temu najmanjša nadmera 5 cm. Ker pa pri delu v gozdu nikoli ne moremo zagotovo prerezati debela pravokotno na vzdolžno os, moramo zato dodati še najmanj 1 cm, bolje 2 cm. Zato izdelujemo 4 m sortimente v dolžini 4,7 m, 6–7 m 6,9 m, 8–9 m pa 8,11 m, ali zaokroženo 8,15 m. Če so sortimenti brez nadmere, odbijamo 0,5 m in upoštevamo dolžino 3,5 m, to pa se seveda zelo pozna pri izračunu kubature sortimenta.

Pri vrednejših listavcih (F sortimenti) stopnjujemo dolžino po 10 cm. Nadmere pri teh sortimentih ni, vendar damo vedno zaščito čela po 10 cm, vendar gre dolžina v obračun volumna. Pri ostalih listavcih dajemo normalno nadmero.

Opozoriti moramo, nato da na našem področju večinoma krojijo prekratke sortimente (posebno zasebni sektor), zaradi česar nastaja škoda pri prodajalcu, še bolj pa pri žaganju, ki ima manjvredne deske kratice. Na našem gozdno gospodarskem območju pri krojenju debel mislimo na naslednje gozdne sortimente, ki jih opredeljujemo tudi v internem standardu.

iglavci:
hlođovina furnirji F
luščenci L
žagovci A, B, C
drogi dolžin do 6 m, 7–8 m, in

9 m nad 9 m
tehnični les
celulozni les I in II

listavci:
hlođovina furnirji F
luščenci L
žagovci A, B, C
celulozni les
drva

Glavne in najdoločilnejše napake po sortimentih so:

pri iglavcih:
grče, zrasle in nezrasle
koničnost
zavitost

pri listavcih: grče, zdrave in slepice
krivost
neprava črnjava

Grče:
pri iglavcih imamo:
zrasle od živih vej
nezrasle od suhih ostankov vej
(venec grč v kolobarju 15 cm šteje na 1 grčo)
pri listavcih imamo:
zdrave od živih vej
slepice od gnilih, nagnitih in odpadlih vej, ki jih spoznamo po bradavici po lubju.

Velikost grč: merimo premer v mm vedno manjši premer, razen pri slepicah
grčice do 6 mm pri iglavcih
do 10 mm pri listavcih
majhne grče do 20 mm
srednje grče do 40 mm
velike grče nad 40 mm

Pri zdravih grčah listavcev ponekod damo odnos premera grče do premera hlođa: pri slepicah pri hlođih za žago merimo velikost grče pred začetkom zaraščanja (v2 hlođovice), pri hlođih L pa je važna globina slepice pod plaščem ($g = r - r.v1$ na bradavici)
Število grč pri iglavcih: štejeemo grče posameznih vrst in velikost grč (venec grč) na dolžinski (tekoči) meter sortimenta.

Število grč pri listavcih: štejeemo zdrave grče določene velikosti na dolžinski meter, in število slepice na dolžinski meter.

— Krivost pomeni, da deblo ali njegov del nista ravna. Merimo višino loka med tetivo (to je ravna črta ob deblu) in notranjo krivino. Višino merimo v cm. Stopnjo krivosti pa izražamo s % glede na dolžino sortimenta. Krivost znaša toliko odstotkov, kolikor cm meri višina loka po dolžinskem metru. Krivost do 1 % ne šteje.

— Koničnost pomeni da deblo ali sortiment ni enako debel po vsej svoji dolžini. Ugotavljamo jo tako, da merimo padec premera po dolžinskem metru. Zmerimo oba člena premera in razliko premerov razdelimo z dolžino sortimenta: $K = D-d1$ Stopnjo končnosti pa izražamo z razmerjem do večje ga premera $K \% = K:D$. Koničnost do 1 % ne šteje.

se nadaljuje:
gozdarski sektor
odd. za izkoriščanje gozdov
I = Luxemburg — pomeni deželno

Kaj nam prinaša ZAKON O DENACIONALIZACIJI

Konec preteklega leta je bil sprejet zakon o denacionalizaciji, ki mu je sledil prvi odlok in letos konec januarja še drugi odlok o načinu gospodarjenja v gozdovih, ki bodo vrnjeni razlaščenecem oz. bivšim lastnikom.

Prvi odlok nam je naložil obveznost gospodarjenja tudi v gozdovih razlaščenecem. Sečnje in gojitvena vlaganja bi se izvajala na osnovi gozdnogospodarskih načrtov. Drugi odlok pa določa, da lahko gospodarimo samo na osnovi soglasja razlaščenca oz. možnega novega lastnika. Tam pa, kjer takega soglasja ne bo, bomo opravljali le najnujnejša gojitvena in varstvena dela, če jih bo država financirala iz proračuna.

Tam, kjer bodo postopki vračanja tekli brez težav, in pri kmečki posesti v okviru celkov, se bomo lahko hitro dogovarjali že s pravimi novimi zemljiško knjižnimi lastniki. Tam pa, kjer stvari niso čiste, bodo postopki dolgotrajni. Trajali bodo morda več let. Škoda bi bilo, da ti gozdovi v tem času ne bi dajali bodočim lastnikom tega, kar so brez škode zmožni dajati.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je zainteresirano za sklenitev dogovora z vsemi bodočimi lastniki sedanjih državnih gozdov. Nujno potrebujemo delo, da bi tudi letos produktivno zaposlili naše strokovnjake, gozdne delavce in druge delavce, ki skrbijo za nemoteno in dobro gospodarjenje z našim dragocenim gozdnim bogastvom.

Z bodočimi lastniki smo se pripravljali dogovarjati o različnih oblikah sodelovanja in jim v okviru zakonov in predpisov zagotoviti ustrezna nadomestila za posekan les. Zanje želimo delo opraviti dobro in kvalitetno, saj imamo usposobljene kadre z dobrim znanjem in odgovornim odnosom do gozda. S svojim dosedanjim delom so dokazali odgovorno ravnanje z vsemi gozdovi. Analize razvoja naših gozdov kažejo, da se je njihova kvaliteta bistveno povečala, da so dobro negovani, bogatejši z lesnimi zalogami za več kot 100 m³/ha oziroma, da imajo eno tretjino višje zaloge, kot pred štiridesetimi leti. Te so v našem območju v poprečju najvišje v Sloveniji. Zato ne more biti govor o eksplozijskem gospodarjenju v preteklosti, za kar so nas iz političnih razlogov obtoževali predstavniki kmečke stranke.

Trudili se bomo, da bodo vsa dela v gozdovih opravljena kvalitetno. Pri gospodarjenju z gozdovi ni vedno najboljša tisto, kar je najcenejše. Zato mislim, da so tudi za bodoče obdobje pričakovanja, o bistveno cenejši izvedbi del s privatniki velika utvara. V gozdu je mogoče poceni delati in ustvarjati velike dobičke le na račun slabšanja gozda ali pa na račun delavca. Gozdno gospodarstvo bo svoje poslovanje uredilo in racionaliziralo do skrajnih možnih mej. Kljub temu pa zagotavljam, da bomo dela opravili strokovno, korektno, v skladu z gozdarsko etiko.

Hubert Dolinšek

NOVE REGISTRSEK TABLICE

Korošci bodo imeli na svojih vozilih registrske tablice SG-Slovenj Gradec. V vseh štirih koroških občinah bodo poleg oznake SG lahko imeli na registrski tablici svojega avtomobila tudi svoj občinski grb. Okoli 25.000 voznikov pa bo moralo v koroških občinah v bližnji prihodnosti zamenjati dosedanje registrske tablice.

Na priložnostni slovesnosti, ki je bila v slovenjegraškem Integraru, so novi registrski tablici pritrdili na avtomobila Koroškega radia in občanke Alenke Vujkovic iz Slovenj Gradca. Registrska tablica na avtomobilu Koroškega radia pa spominja na frekvenčno področje radia, saj vsakodnevne oddaje oddaja na frekvenco 97,2 MHz. Kot zanimivost pa naj omenimo še to, da so sedaj v Evropi tri avtomobilske oznake SG: poleg Slovenj Gradca sta za njo še švicarski Sankt Gallen in španske Zaragoza.

F. Jurač

Nova registrska tablica na avtomobilu Koroškega radia. Ob njej direktor Franjo Murko — Foto: F. Jurač

GAIA MODRI PLANET

V petek, 31. januarja je bil naši javnosti prvič predstavljen prevod knjige **GAIA MODRI PLANET** s podnaslovom **Atlas za današnje upravljalce jutrišnjega sveta**. Promocijo tega dela je organizirala Mladinska knjiga Slovenj Gradec skupaj z našim podjetjem. S kratkim strokovnim predavanjem sta sodelovala tudi priznana strokovnjaka dr. Dušan MLINŠEK in dr. Boštjan ANKO.

Knjiga je izšla leta 1985 v Londonu. Besedilo in likovno opremo je pripravilo več kot 70 priznanih strokovnjakov iz različnih svetovnih univerz. Je razkošna in bogata po vsebini in njeni notranji strukturi. Njeno miselno poslanstvo je sporočilo in navodilo, naj se pričenemo odgovorno obnašati do zemlje, do okolja.

Knjiga povdarja, kako zelo so povezani naravni procesi in naši posegi v okolje. Govori tudi o tem, kako lahko s pametnim posegom v okolje dosežemo sinergijske učinke tako, da bodo zemljo lahko upravljali še naši potomci. Napoveduje dobo, ki bo za človeštvo prijaznejša.

Dr. Dušan MLINŠEK je v svojih »Lekcijah iz naravnega gozda gospodarstvu« prepletel misel, da se moramo naučiti z našim okoljem pravilno ravnati. To se lahko naučimo samo v naravi, v ekosistemu. Eden takih ekosistemov je tudi nedotaknjen gozd in ena temeljnih nalog znanosti je, da proučuje tak gozd.

Dr. Boštjan ANKO je govoril o tem, kako malomarno smo se obnašali do okolja, kako malo smo se Slovenci zanimali za ekologijo še pred nedavnim. Poiskati moramo način, kako bi skrb za gozd, za naravne vrednote, prenesli na vse Slovence. Svoje misli je zaključil z idejo, da bo svet slej ko prej potreboval neke vrste »varnostni svet za okolje«.

Ida ROBNIK

IZ SKUPŠČINE SLOVENIJE

Sprejem Zakona o zadrugah je torej iz istih razlogov že četrtič spodletel. To se je zgodilo na 10. skupni seji dne 22. 1. t.l. Ko je po običajnih volitvah bil na dnevnem redu sprejem spornega X. poglavja Zakona o zadrugah, se je načrtno umaknilo toliko poslancev, da je bila povzročena nesklepčnost.

Ko sem prejel vabilo za naslednjo sejo, me je naravnost razburila ta pripomba: »V okviru nadaljevanja 36. in 38. seje dne 12. 2. 1992, bo tudi usklajevanje predloga Zakona o zadrugah... zato prosimo, da prinesete s seboj tudi to gradivo!«

Naj poslanci še prebiramo in vlačimo s seboj ogromno gradivo, ki se je nabralo pri obravnavi tega zakona?! Saj je sporno samo X. poglavje, katerega pa moramo imeti že vsi v malem prstu! Nujno je samo, da spremenijo mnenje tisti ki nasprotujejo, da bi imel kmet kot proizvajalec in glavni dobavitelj surovin agroživilski predelovalni industriji, tam tudi kaj besede! Da bi soodločal o rokih izplačil, imel vpogled v poslovanje, soodločal o porazdelitvi stroškov, preostanku dohodka, skratka o vsem, o čemer je upravičen reči svojo besedo kot enakopravni poslovni partner! Da ne bi več tako ponižno in potrpežljivo čakal na svoj denar, ki ga je vložil v proizvodnjo s svojim delom vred že pred letom ali več! Če je zamik izplačila upravičen, je kmet upravičen do obresti! Bančnih in zamudnih! Prav tako, kot jih mora kmet plačati za vse zamujene obveznosti!

Pravica do soodločanja pri prodaji svojih proizvodov je za kmeta vedno omejena. Zanj veljajo vnaprej določene odkupne cene, ki niso stimulative zato, ker cene repromateriala divjajo prosto! Posledica tega so velika cenovna nesorazmerja, ki grede vedno v škodo kmeta.

Kmetje smo upali, da bomo vse te nepravilnosti odpravili v novi družbeni ureditvi. S programom naše stranke SKZ — LS! Upam si trditi, da nam to preprečuje še vedno prisotna miselnost preživele ideologije, ki nikoli ni priznala zasebnega kmeta kot enakopravnega subjekta, čeprav ta igra zelo pomembno vlogo v skupnosti, katere član je!

Kako rad bi te misli povedal pred parlamentom, vendar se zavedam, da bi ga s tem polomil. Pri sprejemanju spornih amandmajev na skupni seji namreč razprava ni več dovoljena, lahko poveš samo svoje stališče za ali proti. Če si vsiljiv, dosežeš samo nasprotje.

Pregovor: v tretje gre rado, za delo v slovenskem parlamentu torej ne drži. Tu se lahko nekatere stvari ponavljajo in vlečejo v nedogled. To neodgovorno početje meče tako na parlament kot na vlado slabo luč, predvsem pa so s tem ovirane in prizadete določene dejavnosti.

Ta blokada je načrtno delo tistih krogov, ki jim je v interesu vladna in parlamentarna kriza. Trenutno krizno stanje potrjuje, da jim to razdiralno delo uspeva. Od tega si očitno obetajo velik politični kapital, ki ga bodo v predvolilni kampanji s pridom uporabili kot trditve, da sedanje pozicijske stranke niso sposobne, da izveličejo mlado državo Slovenijo iz vseh gospodarskih in socialnih težav! V naši demokraciji se ne da proti temu nič ukrepati, razen tega, da se javnosti sporoči poimensko, kdo delo blokira! Javnost bi mo-

rala biti nepristransko obveščena, kdo je odgovoren za neuspehe!

Napovedani sestanek v mlekarni Arja vas je bil dne 17. januarja s pričetkom ob 16. uri. Povabljeni smo bili tudi poslanci, ki zastopamo Šmarje pri Jelšah, Savinjsko dolino in Koroško, področja, ki jih zajema mlekarna. Direktorji nekaterih kmetijskih zadrug so zastopali interese tistih zadrug, ki so poroki mlekarne. Od vlade so se sestanka udeležili: podpredsednik g. A. Ocvirk, minister za pravosodje g. dr. Pirnat, minister za kmetijstvo g. J. Osterc in minister za trg g. Bastl. Navzoča je bila tudi SDK. Vabilu se ni odzval samo g. Oman, zaradi obiska italijanskega predsednika Cossige. Najprej je bila obravnavana žgoča tematika: »divja« privatizacija mlekarnic s strani žene bivšega direktorja. Razpravo je pomirilo šele poročilo SDK, ki je vodila preiskavo. Ta je ugotovila, da je bila privatizacija izvršena v skladu s predpisi obstoječega in še veljavnega Zakona o ustanavljanju podjetij. Preiskava teče dalje, minister za pravosodje je naročil, da se vsa dokumentacija dostavi v njegov resor, šele potem bo lahko podal svoje mnenje. K tej razpravi sem pripomnil samo to: »Ta spretno izpeljana prevara, ki je oškodovala tako velik krog proizvajalcev mleka, je samo dokaz več, zakaj gotovi krogi tako nasprotujejo sprejem lastinskih zakonov!«

Sledila je razprava o poslovanju mlekarne. G. Janežič, ki je prevzel direktorsko mesto šele prvi delovni dan letošnjega leta, je na široko razlagal težave, ki spremljajo to podjetje. Poudaril je, da med vsemi težavami ni najhujša izguba izpred preteklih let, temveč plačilo obresti, ki znašajo mesečno 14—16 milj. SLT! Zadolženost mlekarne znaša 122 milj. SLT, nagaja jim nelojalna konkurenca

bivših sodelavcev in nekorektni trgovinski odnosi. Problem je prodaja mleka in mlečnih izdelkov, predvsem na Hrvaško, ki se ne drži plačilnih rokov in so stalno v veliki nelikvidnosti. Velik problem je tudi zaprtje trga dalje na jug. Poudaril je pripravljenost mlekarnice, da bo obdržala dosedanje dobavitelje mleka, prizadevala si bo poslovati konkurenčno in likvidno.

Ne glede na vse našete razloge, ki so bili podani kot vzrok za nelikvidno poslovanje mlekarnice, sem povedal težave naših kmetov, ki dobavljamo mleko. Predhodno pa sem bil opozorjen na to, naj nikar ne izpostavljam možnosti, da se tudi preostali del koroških kmetov preseli v Maribor. Sofinansirali smo izgradnjo mlekarnice v Arji vasi, mariborska mlekarna pa ima to šele v načrtu. O težavah svojih kmetov so tudi vsi direktorji kmetijskih zadrug.

Sestanek, na katerem so obravnavali tudi hmeljstvo, je trajal do poldruge ure čez ponoč. Ker sem bil vezan na prevoz z avtobusom, sem se moral posloviti ob 20. uri. Vprašal sem direktorja, kaj naj rečem našim kmetom glede izplačila mleka: »Za enkrat še ne morem nič reči,« je bil odkrit.

Na tem sestanku sem ugotovil tudi to, da morajo biti naši ministri pri svojem delu zelo ažurni. Ne poznajo osemurnega »šihata«, saj jih kličejo na vse strani, sestankujejo po cele dneve, tudi noči. Vprašanje je, kdaj imajo čas za sebe, za družino!

Glede pričakovane in upravičene reakcije na novi prometni davek, naj ponovim samo to, kar sem povedal pred parlamentom:

Za plačevalce davkov je zelo slaba tolažba obrazložitev predlagatelja, da se z novo davčno zakonodajo želimo približati sistemu, ki ga imajo vse zahodne države. Dejstvo, da bomo iz prejšnjih 22 stopenj davka, sedaj imeli samo štiri, ne spremeni nič, saj nam bodo te štiri stopnje obdavčile vse, — tudi hišno število! Kritiko glede obdavčitve mrliške opreme in živalskih odpadkov, pa na tem mestu ne bi več ponavljal.

Če bom prihodnjic lahko poročal kaj bolj spodbudnega, o tem nisem niti sam prepričan.

Ajnžik

Kmečki poklic je lep in širok za tistega, ki ga z ljubeznijo opravlja. Večina kmečkih gospodinj komaj zmore mnogoštevilna običajna opravila, ki jih kljub mehanizaciji terja kmečki dom, polje in družina. Počitek ter dopust so le kratke urice spanja.

Kdor pa ima talent in dobro voljo za hobije, zmore še to v času, ki naj bi bil namenjen počitku. Takšna je Mihaela Lenart.

Prava umetnost je, kako zmore poleg kmečkih opravil še pisati pesmi, črtice, risati, domiselno ustvarjati iz naravnih materialov čudovite figure, ki krasijo stene in pročelje njenega doma in tudi drugih domov, kamor ti izdelki zaidejo.

Vsi, ki MIHAELO LENART poznamo, ji želimo dobrega zdravja in še veliko ustvarjalnih let ob mladem nasledniku, ki bo prav gotovo še naprej ohranil gostoljubje in vse lepe vrednote klančnikove domačije.

Ludvik MORI

ZATIRANJE ŠČAVJA V TRAVNI RUŠI

Na Koroškem travnatni svet pokriva preko 80 % vseh kmetijskih površin. Naravni pogoji, kot so podnebne razmere, nadmorska višina, pedološka sestava tal in razgibanost terena, otežujejo pridelavo poljščin in okopavin. Nudijo pa ugodne možnosti za rast travinja.

Travnati svet pridobiva v sodobni govedoreji vse večji pomen, saj je na njem mogoče pridelati najcenejšo živinsko krmo. Z znanjem in izkušnjami lahko na travinju pridelamo več hranilnih snovi, kot jih daje najboljša njiva v ravnini. O proizvodnih sposobnostih travne ruše morda kdaj drugič; tokrat se pomudimo o problemih zatiranja plevelov v travinu. Pri nepravilni rabi travnikov in pašnikov se v travni ruši pogostokrat pojavijo razni pleveli. Koristne trave in detelje iz ruše izginjajo, pojavijo pa se razne zeli in druge nekoristne rastline. Pravimo, da se ruša zapleveli in razredči. Najbolj pogost in nadležen plevel na travinju sta **topolistno ščavje (Rumex obtusifolius)** in **kodrolistno ščavje (Rumex crispus)**.

Vzroki za pojav teh plevelov so naslednji:

- uporaba velikih količin nerazredčene gnojevke
- gnojenje z visokimi odmerki dušika
- velika založenost kalija v tleh
- nepravilna raba ruše (paša na visoki ruši)

Ker so pleveli iz družine Remex trdovratni, saj vznikajo iz semena in korenine, je tudi zatiranje dokaj težavno. V tem sestavku dajemo našim kmetovalcem nekaj strokovnih napotkov, kako ta nadležni plevel iz travne ruše odstraniti.

1. Obnova travne ruše — uničenje ruše in ščavja

Za ta način se odločamo, da travno rušo sestavljajo slabše vrste trav in detelj, prevladujejo pa ščavje in drugi trdovratni pleveli. V tem primeru celotno površino poškrbimo s herbicidi kot so **ROUNDUP, BOOM — EFEKT, CIDOKODER, HERBATOP** itd.

Ti pripravki uničijo celo rastlino (zelene dele in korenino). Odmerki herbicida so odvisni od vrste plevela. Za uničevanje ščavja uporabimo **4 do 6 litrov pripravka in 400 do 600 litrov vode po hektarju**. Škropimo v času, ko ima ščavje razvite liste in rozeto. Najboljši čas sta junij in jesen. Tri tedne po škropljenju že lahko zasejemo z novo travno deteljno mešanico.

2. Zatiranje ščavja med travno rušo

Velikokrat se v praksi dogaja, da je sestav ruše ugoden. Sestavljajo jo kvalitetne trave in detelje. V takih primerih je nesmotrno uporabljati totalne herbicide, saj bomo za obnovo ruše porabili preveč denarja. Raje se odločimo za uporabo selektivnih herbicidov, ki uspešno uničijo ščavje in druge plevelce, trav in detelj pa ne poškodujejo.

Pri takem načinu zatiranja ščavja uporabljamo pripravek s komercialnim imenom **ASULOX**. Herbicid je sistemski, kar pomeni, da deluje preko listov in korenine. Pri tem je potrebno opozoriti, da deluje sila počasi, saj je učinek viden šele po 25 dneh (odvisno od vlage in temperature). Količina pripravka

zavisi od temperature zraka. Čimbolj je zrak segret, manj herbicida potrebujemo in obratno. Odmerki so od **4 do 6 litrov po hektarju in 400 do 600 litrov vode**.

Pri temperaturi zraka nad 25 stopinj C škropljenje z Asuloxom odsvetujemo, saj sredstvo lahko poškoduje tudi nekatere vrste trav (latovke, belo šopoljo itd).

Z asuloxom škropimo, ko ima ščavje razvite liste in rozeto. Primeren čas je po košnji ali po paši. Pri tem je treba paziti, da temperatura zraka ni nižja od 5 stopinj in ne višja od 25 stopinj Celzija. Karenca za asulox je 28 dni, kar pomeni, da po 30 dneh poškrbpljeno površino lahko koristimo za pašo ali košnjo.

V novejšem času je na tržišču novo sredstvo za učinkovito uničevanje ščavja z imenom **HARMONY 75 DF**. V priporočenih odmerkih je herbicid selektiven za trave in detelje.

Bistvena prednost Harmony-a je v tem, da ga potrebujemo v zelo malih količinah in da je »okolju prijazen«.

Odmerki znašajo 15 do 20 g/ha. Obvezno pa je potrebno sredstvu dodati močilo kot so **RADOVIT (PINOVIT) ali SANDOVIT**. Svetujemo, da s tem preparatom zatiramo ščavje jeseni. Lahko pa ga uporabljamo tudi poleti. Vselej pa mora imeti plevel razvite liste in rozeto. Lahko pa se zgodi, da pri nepravilni uporabi povzročita poškodbe tudi na travah in deteljah, posebno takrat, če škropimo poleti pri visokih temperaturah. Najbolj uspešno je zatiranje plevela jeseni.

Če so v travni ruši 2 rastlini ščavja na 1 m², se odločimo za škropljenje po celi površini. V nasprotnem primeru pa uporabljamo »SPOT metodo«, pri kateri škropimo lokalno. Škropimo ob suhem vremenu in tudi po uporabi sredstva vsaj 2 uri ne sme deževati. Harmony uspešno zatira tudi druge plevelce v ruši kot so: vratič, mrtva kopriva, navadna zvezdica, zlatiča, travniška penuša, itd.

Če v travni ruši ni detelj, lahko uporabljamo tudi druge pripravke kot so: **STARANE 250 EC (1 l/ha) ali DEHERBAN FLUID (4 l/ha)**.

Starane hitro učinkuje, saj so prvi znaki vidni že po nekaj urah (povešeno in uvelo listje).

3. Uničevanje posameznih gnezid ščavja

Na travnikih in pašnikih, kjer se ščavje še ni močno razširilo, pa ga lahko uničujemo posamezno s posebno pripravo za nastavkom za zrnca (**CASORON, KASTIM-G**). Uporabljamo lahko tudi posebno škropilnico s čopičem **ZUWA**, s katerim nanašamo herbicid samo na liste in rozeto ščavja. Uporabljamo totalni herbicid na primer **BOOM — EEKT**. Z enim litrom sredstva lahko namažem preko 10.000 rastlin plevela.

V tem sestavku smo navedli le nekaj postopkov za uspešno zatiranje ščavja v travni ruši. Naša prva skrb pa mora biti ta, da s pravnimi agrotehničnimi ukrepi na travinju preprečujemo zapleveljenost. S pravnimi odmerki dušika in ob pravem času, s premišljeno rabo gnojevke in ob pravilni rabi travne ruše (paša ob nizki travi itd.), bo ščavje izginilo iz ruše. Za uničevanje s kemičnimi sredstvi se odločim šele, ko zgoraj omenjeni ukrepi niso bili uspešni.

Jože PRATNEKAR

Foto: F. Jurač

Sejmo več oljnic

Se pred zadnjo svetovno vojno in morda še dve desetletji po njej so na sleherni kmetiji posejali celo po več vrst oljnic: vse od maka, sončnic, buč, ozimne in jare oljne repice, lanu, konoplje in ričeta ali totra, kot ga po domače nazivamo. Od te slednje pridobivamo zelo zdravilno olje, po katerem je veliko povpraševanje.

Vsaj tri vrste od navedenih oljnic so sejali na vsaki kmetiji. V glavnem je v naših krajih prevladoval mak, ki je dal v ustrezni letini še kar največ semena, dopolnjevale pa so ga druge vrste oljnic, pač na lego in pridelovalne razmere. Če se je ena vrsta oljnice izpridila, jo je vsaj delno nadomestila druga, saj so v mnogoštevilnih družinah na podeželju bili kar močni porabniki olja, ki se je dalo brez hladilnih naprav shraniti vsaj za eno leto. Skozi vse leto, posebno še v poletnih mesecih, so razne vrste solat kar krepko nadomeščale mesne jedi, ki so bile v manjšini. Lan pa so pridelovali v glavnem za oblačila, saj se je iz lanenih prej dalo narediti kar čedna vrsta koristnih, ponekod celo glavnih oblačil, posteljnih rjuh in še koristne ter okrasne izdelke. Iz lanenega semena pa so prešali zdravilno laneno olje, ali pa so laneno seme stolkli v možnarjih ter to zmes z raznimi dodatki povito v manjše krpe devali kot obkladke na boleča mesta ljudem in tudi pri živini in s tem zdravljenjem bolj ali manj uspešno rešili kakšen bolezenski zaplet. Skoraj z istimi nameni so se ponekod ukvarjali s pridobivanjem konoplje.

Ričet ali totar pa so sejali bolj iz potreb po zdravljenem olju, ki so ga včasih in ga še danes uporabljajo za celjenje zunanjih in tudi notranjih ran, predvsem ran na želodcu in dvanajstniku, pa tudi zlata žila se menda da uspešno pozdraviti s tem oljem. Sicer pa je ta rastlina za pridelovanje in gnojenje bolj skromna, bolj ji godi preležana roda zemlja. S pravilno izbrano zemljo in tehniko pridelovanja da kar dober donos v primerjavi z drugimi oljnicami.

Žal, v zadnjih desetletjih pridelovanje oljnic tudi zdravnih, vse bolj upada. Vsaj te bi kazalo razširiti, sicer bomo čez leto olja, posebno zdravnega, še kako pogrešali.

Ludvik Mori

STRELOVOD DA ALI NE

G. Ferman Rauter, el. tehnik iz Velenja, se že vrsto let strokovno ukvarja z varovanjem objektov, da jih strela ne bi poškodovala. Njegovi preventivni posegi zoper strela so poznani v širšem slovenskem prostoru. Tudi na našem območju ga marsikdo pozna kot poslovnega in strokovnega obrtnika.

Razgovor z g. Rauterjem bo vsekakor zanimiv in koristen za naše bralce, predvsem tiste, ki živijo na področjih, kjer je strela že potrjevala svojo kruto moč.

— **Kje so glavni vzroki, da je vsako leto toliko požarov, ki jih povzročajo udari strele?**

— Prvi vzrok je ta, da na objektih ni strelodvodov.

— Strelodvodi (predvsem, tisti z enim jamborom in eno odvodno žico), funkcije le-teh so tako slabe, da v primeru udara strele že predstavljajo za objekt nevarnost.

— Strelodvod je nestrokovno instaliran in morda tudi nikoli ni bil funkcionalno izmerjen in ni obnovljen.

— **Strelodvod DA ali NE?**

To je vprašanje, ki mi ga ljudje zelo pogosto postavljajo. Odgovor je kratek. Če je strela že udarila v objekt ali v njegovi bližini, je to osnovni signal, da je instalacija strelodvoda nujna in da je rizik brez varovanja (predvsem na hlevih in kozolcih) zelo velik.

— **Je strelodvod zanesljiv, če je predpisano instaliran?**

Moram reči, da ne poznam primera, da bi hlev ali kozolec pogorela, če je bil strelodvod kvalitetno instaliran. Sam sem jih instaliral že preko 250 (v nekatere od njih so strele že udarjale), vendar lahko mirno spim.

— **Je namestitev strelodvoda draga investicija?**

Po moji oceni je vrednost takšne investicije od 0,5 do 1% vrednosti objekta in

opreme v njem. Običajno dober gospodar pri takšni odločitvi dolgo ne okleva.

— **Kdo po vašem mnenju lahko izvaja strelodvodne investicije?**

Ta dela spadajo v el. instalatersko dejavnost. Važno je, da izvajalec pozna teh. predpise, da vgradi standardni material in da s pisnimi meritvami potrdi funkcionalnost instalacije.

— **Kot mi je poznano, tudi dobro poznate razmere na našem področju, pa vas prosim, za kratko oceno.**

Podrobnega pregleda na tem področju nimam, vem le to, da strela letno zaneti dva do tri požare na kmečkih objektih. Veliko kmetij še ima na objektih nameščen, lahko rečem, zastarel strelodvod (cev s konico na strehi). Vse več je tudi instalacij v novejši izvedbi. Večina pa na objektih (mnogo kje je to nujno) pa iz različnih razlogov, tudi predsodkov, nimajo nameščenih strelodvodov. Menim, da je to problem, ki bi ga morala družba reševati bolj organizirano. Že podatek, da na slovenskem prostoru zaradi strele gorijo le kmečki objekti in cerkve potrjuje, da so tudi predpisi iz tega področja zelo ohlapni in je treba nekaj storiti.

— **G. Rauter, kaj bi svetovali tistim, ki jih je ob nevihtah zelo strah? Najprej tistim, ki že imajo nameščen strelodvod:**

— ob odvodih s strehe do tal nikar ne naslanjajte ali oblagajte slame, sena, papirja, lesa in ostalih vnetljivih snovi. Odmaknjeni naj bodo vsaj 0,5 m;

— v času nevihte nikar ne vedrite blizu strelodvodnega odvoda, predvsem otroci so največkrat neprevidni;

— na strelodvodno instalacijo ne privzujete razne žice. Takšna prevodna povezava je lahko nevarna za človeka pa tudi za živino;

Herman Rauter

— ne pozabite na obvezo, da bo strelodvod vsaj vsako peto leto strokovno pregledan, izmerjen in če je potrebno, tudi obnovljen.

— **Za tiste, ki razmišljajo STRELOVOD DA ali NE, pa predlagam, da se posvetujejo s strokovnjakom, ki jim bo predlagal tudi ustrezno rešitev.**

G. Rauter, prepričan sem, da bodo vaše informacije prišle v vsak dom in da vam bodo hvaležni predvsem tisti, ki so do sedaj o vsem tem le ugibali ali kolebali pri odločitvah.

— **Kje vas najdejo, če se bodo hoteli na vas obrniti še za kak dodatni strokovni nasvet ali pomoč?**

Lahko me obiščejo, pišejo ali telefonirajo na naslov:

H. Rauter (STRELOVODI—MERITVE) 63320 Velenje, Vinska gora — Lipje 14, tel. 063/856-446.

Uredništvo

UTRINKI IZ JULIJSKIH ALP

Julij, Julijci, Juliana. Ime je povezano z zgodovinskim spominom: Julij Cezar s svojim koničastim nosom. Hanibal s svojo nadutostjo. Nadaljuje se v prvi svetovni in po prvi svetovni vojni. Zabeležim si: prebrati KOMU ZVONI. Topovske granate, ki naj bi jih prineslo na KRN za zgodovinski spomin. In prazni tulci od nabojev in kup zarjavelega železa in bodečih žic. Kako se to sklada s preprogo slečev in šopi raznoraznih zvončnic. Mar le te vsakokrat zazvenijo, ko veter zapiha in obudijo morda kak trenutek med fanti, vkopanimi v strelske jarke. Strelske line, stopnice v skalo, saj sploh ni treba iti v Grčijo in obujati neko tujo zgodovino. V taverne zdaj silijo otroci in odkrivajo posamezne kose, odvržene in pozabljene opreme. Kako vendar so zvlačili vso to opremo. Droben cvetek spominčice, čisto majcena in pritlehne, zbudi začudenje in velika marjetica raste čisto na poti in je doslej nihče ni pohodil. Je možen tak čudež? V planinah je. Mogoče

verjamem, da vidim cele šope planik. Kaj mi mar zgodovina, naj se drugi ukvarjajo z njo. Cvetje tako vztrajno med skalami išče življenjski prostor, da tudi daje upanje za nas.

Krnsko jezero, biser med gorskimi jezери. Jezerce, ob katerem smo ujeli nekaj omamnih trenutkov sonca in odbleskov na gladini in ribic, ki so se vsule iz vode na hrano in skale, ki je nudila pomirjenje in počitek. Evforija!

Nepozabno lenarjenje po celodnevni hoji. Gora, ti ki kljubuješ stoletjem, med tvojimi nedri sem preiščevala o lepoti in o minevanju. Življenje je lepo in žalostno. V vsakem koščku lepega je žalost minevanja. Sonce nad jezerom. Oblak nad njim. Sonce, oblak, sonce, oblak, v tej igri naenkrat zmaga zaton. Vse se ohladi, veter zapiha nad jezerom. Statische na odru stresa in predstave je za nočjo konec. Ampak jutri bo nov dan!

Milena Cigler

Naša Slovenija

Gledam 3. TV dnevnik v prakvar uradno priznani državi — naši Sloveniji. Iščem pravo pisalo, da bi obeležil moje občutke ob naši samostojnosti. Prijel sem za svinčnik mojega starejšega sina, ki si je kljub svojim 7. letom že nekaj časa želel povečevalno steklo. Povečevalno steklo je tudi dobil. Upam, da se mu bo želja, da bi videl čimveč zanimivega, tudi uresničila.

Poslušam kako opeva Mežek našo Slovenijo. Delno sem seznanjen z nastajanjem glasbenega albuma o lepota Slovenije. Celotni glasbeni projekt je vrsto let oblikovala ekipa domovinskih zanesenjakov doma, pa tudi v Angliji in Ameriki. Morda je že pred leti Aleksander Mežek razmišljal o naši samostojnosti in je povabil k sodelovanju znanega angleškega pevca Clef Richarda, ki v angleškem jeziku prepeva o lepota zelene Slovenije. Na svoj način nam pomaga, da nas približa Evropi in ostalemu svetu. Pa tudi filmski zapis o naravnih lepota pri nas, potrjuje našo trditev, da živimo v pestrem okolju! Smo mali, vendar pestri.

Kamor stopiš, povsod sreča Slovenijo v malem. Povzpni se na Uršljo goro in dobro poglej na vse strani! Če ni oblačno boš videl naš sveti Triglav, onstran državne meje se bohoti Svinja planina. V smeri proti jugu in vzhodu morda opaziš celo Boč in Bohor. Dobri vidci pa vidijo iz Uršlje gore celo Snežnik. Že nekajkrat sem bil na vrh Snežnika, kjer se mi je zdelo, da mi prihajajo prijete vonjave morskoga zraka, pa čeprav sem že do morja pešal cel dan.

Tudi z vrh Pohorja sem občudoval našo

Foto: F. Jurač

pestro Slovenijo. Na vse strani sem se oziral, povsod sem videl gozdnato krajino.

Pri opazovanju pa nisem bil sam. Že v študentskih letih me je na raznih terenskih pohodih po naših hribih spremljal kolega Lovro. Je sin naših rojakov iz Bele krajine, živčih v Ameriki. Lovro je rojen preko luže, kjer je živel dokler ni zaključil gozdarskega študija. Potem se je podal v domovino svojih staršev, katero je hotel dobro spoznati. Stala sva na vrhu Rožnika (hrib nad ljubljanskim živalskim vrtom) in opazovala bližnjo okolico Ljubljane. S ptičje perspektive lažje spoznaš

pokrajino, zato sem ga pripeljal na ta zanimivi hrib, da si jo do dobra ogleda. Videl pa je več kot jaz! Ni se mogel načuditi Kamniškim Alpam, Karavankam, opazil je tudi tri »špeče« na severu. Z veseljem sem mu povedal, da vidi naš najvišji vrh Triglav. Krim se mu je zdel na robu Ljubljanskega barja nekoliko osamljen. Tudi tam so naši predniki pustili delček naše zgodovine. Nekajkrat mi je omenil, kako mali smo, pa kljub temu imamo vse — gore, ravnino in morje. Njemu se je zdelo to pravo bogastvo. Lovro se je kitil z menoj tudi po naših hribih. Pešala sva po grebenu Pohorja. Na Veliki Kopi je razglabljal, v kako pestri pokrajini živimo. Kamor stopiš povsod te spremlja gozd, negozdna krajina te ne posiljuje. Ni ostrih prehodov iz gozdnega v negozdni prostor. V Ameriki se v urbanem področju srečuješ z ostrimi prehodi med gozdnim in negozdnim prostorom.

Že več kot sedem let vabim Lovra, da z družino obiše naše lepe koroške kraje. Ženo je namreč našel v Prekmurju, ima tri hčere in živijo vsi skupaj v Ljubljani. Tudi to je Slovenija v malem.

Prepričan sem, da bo potrdil naše razmišljanje o lepota koroške krajine, ko se bo oziral na našo Slovenijo z gore kralja Matjaža. Morda ne bo razmišljal, kdo je v našem prostoru vplival več kot 40 let na oblikovanje naše hribovite pokrajine, saj ne pozna zgodovino nekdanje Pece, plešaste Uršlje gore, s fratami prerešetanega Smrekovca in Pohorja ter ostalih močno presekanih gozdnih pobočij v koroški regiji. Moral bom razložiti, kakšna je bila naša KoDroška v preteklosti, kolikor bo v moji moči. Verjetno se mu bo zdel naš širši življenjski prostor še lepši.

3. dnevnik se je že zdavnaj kočal, pa tudi sinov svinčnik je že otopel. V upanju, da čaka naše otroke sigurna prihodnost, sem zaključil s pisanjem prvega dne v samostojni Sloveniji.

Gorazd MLINŠEK

Kadrovske vesti — socialna problematika — rekreacija

PRODAJA STANOVANJ

19. oktobra 1991 je pričel veljati novi stanovanjski zakon. Uvedel je toliko novosti in bil deležen tolike pozornosti, kot malokateri. Kako tudi ne, saj je potreba po stanovanju ena izmed osnovnih življenjskih potreb vsakega človeka.

Bistvena novost zakona je v tem, da so se vsa družbena stanovanja olastnina — postala so last podjetij, ki so do sedaj imela pravico uporabe. Ob tem je prišlo do spoznanja, da GG razpolaga s precejšnjim stanovanjskim fondom 306 stanovanj, ki predstavlja vrednost in vir dohodka, po drugi strani pa tudi strošek, kar se bo po vsej verjetnosti odrazilo v bližnji prihodnosti. Naslednja faza lastninjenja, če se temu lahko tako reče, pa je v tem, da so dobili imetniki stanovanjske pravice možnost odkupa stanovanj pod ugodnimi pogoji. Ravno ta oblika odkupa je bila v središču medijske pozornosti, po drugi strani pa tudi kritike.

Vsem so že verjetno poznane variante odkupa zato jih omenimo le okvirno: če plača kupec kupnino v enkratnem znesku v 60 dneh od podpisa pogodbe, ima 60 % popusta, če pa plača kupnino obročno v 20. letih (240 mesečnih obrokov) in z 10 % pologom, ki ga je potrebno plačati v 60 dneh od podpisa pogodbe, ima 30 % popusta. Vmes so možne najrazličnejše variante s krajšo odplačilno dobo od 20 let, glede na možnost in zahteve kupcev.

V zvezi s to zakonsko možnostjo je strokovna služba seznanila vse imetnike stanovanjske pravice na stanovanjih v lasti GG. Odziv je bil sorazmerno velik. Razumljivo, da je bil največji v prvi polovici novembra 1991, ko je še veljala začetna vrednost točke 66,60 SLT. Tako je do sedaj vložilo zahtevo za odkup 84 imetnikov stanovanjske pravice oz. njihovih ožjih družinskih članov.

19 vlog, predvsem z mislinjskega konca je bilo nerešljivih, zaradi moratorija v zvezi z denacionalizacijo.

Pripravljenih je bilo 65 pogodb o prodaji stanovanj. Vse pogodbe niso bile realizirane, saj se je 14 kupcev premislilo ob samem podpisu pogodbe ali pa ob izteku roka za plačilo, ter so odstopili od nakupa. Tako lahko zaključimo, da je bilo po novih pogojih prodanih 51 stanovanj oz. enostanovanjskih hiš.

Stanje po posameznih TOZD oz. TOK kaže tabela:

TOZD	zahteve	morat.	pogodbe	odstop	odkup
Gozdarstvo Mislinja	18	14	4	1	3
Gozdarstvo Slovenj Gradec	4	1	3	2	1
Gozdarstvo Črna	12	—	12	2	10
Gozdarstvo Radlje	12	2	10	2	8
CLS Otiški vrh	2	—	—	—	2
TOK Slovenj Gradec	4	1	3	1	2
TOK Dravograd	4	—	4	—	4
TOK Ravne	3	—	3	—	3
TOK Radlje	3	—	3	—	3
DSSS	12	1	11	1	10
TIS Pameče	7	—	7	5	2
Gradnje Slovenj Gradec	3	—	3	—	3
S k u p a j :	84	19	65	14	51

Kupci so se v — 59 % odločili za enkratno plačilo, za odplačilo v 10. letih 27 %, v 20. letih 14 %.

GG je bila zavezanec za plačilo prometnega davka. Poleg tega pa je bilo potrebno odvesti 20 % kupnine pri enkratnem plačilu (oz. prvi — sedmi obrok vsako leto) pri obročnem odplačilu v Stanovanjski sklad Republike Slovenije.

Rok za odkup stanovanja je odprt 2 leti od uveljavitve stanovanjskega zakona. Edina sprememba je rast točke, ki je vezana na rast menjalniškega tečaja DEM in trenutno znaša 75,33 SLT.

Vsi, ki se niso odločili za odkup, pa bodo najkasneje v mesecu aprilu 1992 dobili v podpis najemno pogodbo.

Franica PORI

VIŠJE PREMIJE ZA KOLEKTIVNO ZAVAROVANJE

Kolektivno nezgodno zavarovanje oseb je oblika prostovoljnega osebnega zavarovanja. Sklenitelj zavarovanja je podjetje, ki poravnava 70% premije, 30% premije pa plača zavarovanec sam.

Za nezgodo se šteje vsak nenaden dogodek, ki ni odvisen od zavarovančeve volje in deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančovo telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno invalidnost, prehodno nesposobnost, prehodno nesposobnost za delo ali okvaro zdravja in zahteva zdravniško pomoč.

Dnevna odškodnina za čas trajanja bolniškega staleža zaradi nezgode se izplača največ za 200 dni za eno nezgodo.

Od 1. 2. 1992 dalje bomo obračunavali zavarovalno premijo 331 tolarjev po osebi. Od te vrednosti plača delavec 99,00 tolarjev, podjetje pa 232,00 tolarjev na osebo. S plačilom premije je delavec zavarovan za nezgode med delovnim časom in izven dela 24 ur na dan.

Zavarovalne vsote so naslednje:

— nezgodna smrt	500.000 SLT
— trajna invalidnost	1.000.000 SLT
— dnevna odškodnina	500 SLT
— naravna smrt	50.000 SLT
— stroški zdravljenja	5.000 SLT

Z doplačilom 14% na premijo zavarovalnica revalorizira zavarovalne vsote do 100% mesečno v skladu z rastjo življenjskih stroškov.

Ida ROBNIK

DELAVCI TIS SO SE POMERILI V VELESALOMU

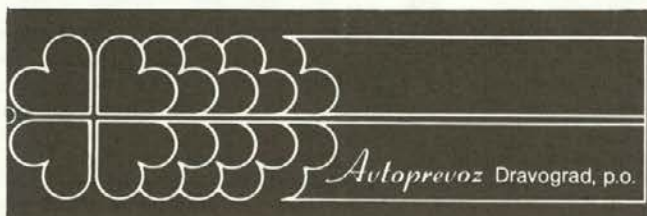
V soboto dne 25. 1. 1992 je OOS TOZD Transport in servisi organiziral smučanje na Kopaču.

Tekme v VSL se je udeležilo 20 tekmovalcev, ki so se pomirili v dveh voznjah na dobro pripravljeno progi.

Prvo mesto je osvojil Matjaž Šavc s časom 1. 15. 96, drugi je bil Edo Hodnik s časom 1. 16. 17, tretji Jože Cehner s časom 1. 16. 75, četrti Uroš Šavc, peti pa Edvard Sidar. Eden izmed tekmovalcev je odstopil.

Prvi trije so prejeli diplome in praktične nagrade. Za uspešno organizacijo tekme se moramo zahvaliti GTC Kope, ki nam je omogočil tekmovanje ter članom smučarskega kluba Slovenj Gradec za izvedbo merjenja in postavitev proge.

OOS TIS Pameče

AVTOPREVOZ DRAVOGRAD, p.o. Otiški vrh 25/b

62373 Šentjanž pri Dravogradu

- prevoz blaga v domačem in mednarodnem transportu
- popravilo in vzdrževanje cestnih motornih vozil
- opravljanje preventivnih tehničnih pregledov motornih vozil
- neomejene storitve na področju prometa — posredovanje, zastopanje in izvajanje komercialnih storitev
- uvoz in izvoz
- trgovina na debelo in drobno
- storitve skladiščenja blaga

telefon: 0602/85-207 n. c.

telefax: 0602/85-399

telex: 33-220 YU AVTO DV

Naši jubilariti

Meseca januarja in februarja praznujejo

10 let dela

Branko MIKLAVC, CLS Otiški vrh

20 let dela

Alojz JANDL, DSSS

Tone PRIDIGAR, GO Radlje

30 let dela

Rudi OBRETAN, GO Črna

Jože ŠAPEK, GO Črna

Andrej JEROMEL, TIS Pameče

Rudi MLINŠEK, GO Mislinja

Štefan ŠVAB, TIS Pameče

UPOKOJITVE V LETU 1991

V Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec se je v letu 1991 upokojilo 38 delavcev. Največ delavcev, dvaindvajset ali 58% je bilo invalidsko upokojenih. Z dokupom zavarovalne dobe do 5 let se je upokojilo dvanajst delavcev ali 31,5%. Le trije delavci ali 8% so v letu 1991 dosegli polno pokojninsko dobo brez dokupa zavarovalne dobe, to pomeni, da so delali polnih 40 let. En delavec ali 2,5% se je starostno upokojilo.

V letu 1992 načrtujemo 26 upokojitev, od tega ponovno največ invalidskih, ca 15. Za redno in predčasno upokojitev nam ob vseh dosedanjih dokupih zavarovalne dobe ostane še približno 10 delavcev. Seveda pa je vse odvisno od sprejetja novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Marijana Lahovnik

TRGOVINA

Janko & Metka

v Mislinji, tel. 55-062

UGODNI POGOJI — UGODNE CENE!!!

- pisarniški material
- šolske potrebščine
- igrače
- darila
- mali gospodinjski aparati Gorenje

FOTOKOPIRAMO!!!

Vse za boljše zdravje vam nudi

PRODAJALNA DOMAČIH ZELIŠČ IN DROGERIJA

Sonja AREH, SLOVENJ GRADEC, Celjska 21

Se priporočam!

MALI OGLASI

Bolje je imeti maslo v želodcu kot pa na glavi.
POSNEMALNIKI IN PINJE PO STARIH CENAH nudi
METEOR d.o.o., Prisoje 63, 62391 PREVALJE.

Prodajam dobro ohranjen klavir dunajske izvedbe, star cca 60 let. Informacije na tel. št. 41-410 od 15. do 20. ure.

Mojci Šmon ob upokojitvi

Mojca Šmon

Ob novem letu smo se urejevalci poslovili od Mojce Šmon, ki se je po 30. letih dela upokojila. Ves delovni staž je prebila v gozdarstvu. Začela je na gozdarskem obratu v Dravogradu, nadaljevala na direkciji, upravi in končala na degradirani delovni skupnosti. Vmes je napravila še kratek skok na Strojni obrat, kasneje povzdignjen v TOZD transport in servisi.

Večino let je preživela med taksatorji, kjer je pospeševala ritem dela. Ob delu in družini je uspešno in v kratkem času opravila srednjo gozdarsko šolo in pridobila naslov gozdarski tehnik. Delo je opravljala vestno in učinkovito. S sodelavci se je odlično razumela in sodelovala. Kadar pa je šlo kaj narobe, je zaropotala, da jo je bilo slišati po vseh pisarnah in prizanešeno ni bilo nikomur: vsakomur je povedala, kar mu je šlo in kritične zadeve naglo spravila v red.

Posebno skrb je imela za sodelavce, ki so se znašli v težavah, ne le s tolažilnimi besedami, pomagala jim je predvsem z delom.

Aktivna in dejavna je bila tudi pri drugih dejavnostih: v SIS za gozdarstvo območja in kasneje v odboru za gozdarstvo je skoraj 20 let opravljala tajniška dela, v društvu inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva je bila dolga leta blagajničarka.

Živimo v negotovih časih, ko danes ne vemo, kaj bo jutri, ko dobri delavci ne vedo, če bodo imeli jutri delo, ko tiste, ki so še voljni delati in polnih izkušenj, silimo v predčasni pokoj. Zato smo veseli, da se je naša Mojca rešila teh skrbi vsakdanjosti in ji želimo veliko mirnih, srečnih in brezskrbnih let.

Karel Zagorc

Dopisujte v glasilo

Adi Smolar — 60 letnik

Nežki in Ivanu Smolar — Cigulovima iz Trboj se je 6. februarja 1932 leta rodil drugi sin (Ivan, Adi, Srečko, Tone, Oto). Ob krstu so mu dali ime Adi. Kot sedaj kaže njegova prehojena pot, so mu rojenice bile naklonjene. V zibel so mu položile violinski ključ in lovski simbol oziroma ljubezen do zelene bratovščine.

Otroštvo in osnovno šolo je končal v Trbojnah. Leta 1947 se je začel v kovačiji Muta učiti za ključavničarja. Vzporedno s tem je na Muti začel igrati pri tovarniški pihalni godbi. Tam je igral več kot dvajset let. Seveda je bila njegova vsakdanja pot med vajeniškim učenjem težka. Iz Trboj preko Drave je bilo treba z brodom in peš na Muto. Mnogokrat je moral tudi od broda nazaj do Vuzenice in po železnici v Trbojnje. Ves izčrpan je prišel domov. Ampak volja do dela in veselje do glasbe sta ga vedno spremljala. Mladi fantje so ustanovili ansambel, ki se je pozneje imenoval Fantje treh dolin. Z njimi je ustvarjal in sodeloval vse do leta 1980. Medtem je začel učiti igranja kmečko pihalno godbo s Pernic. Tudi z njimi je precej let sodeloval in nastopal v različnih krajih. Da bi bil Adi v polni meri zaposlen, so ga v 1980 letu k sodelovanju povabili še godbeniki pihalnega orkestra iz Šentjana pri Dravogradu. Tako je leta 1981 vodil kar tri godbe. Prav takrat so ga sicer rojaki — Trbojnčani prosili, da bi se trudil še z njihovimi glasbeno nadarjenimi fanti. Adi jim tega ni mogel odkloniti, torej je sprejel. Od »Perniške godbe« je nato odstopil, s pihalnima orkestrima Trbojnje in Šentjan se trudi še sedaj. Godbeniki so mu seveda zelo hvaležni. Naj omenim še njegovo drugo strast, oziroma ljubezen do narave in živali, to je zelena bratovščina.

Adi Smolar

Lovec je že od leta 1956. Ljubezen do glasbe, saj je pravzaprav amater z mnogo znanja, kot ljubezen do lovstva, je povzel po svojem očetu, saj se je pri njem naučil vseh začetnih korakov.

Ne, nisem pozabila na njegovo družino in poklic. Ob vsem tem si je Adi ustvaril družino. Z ženo Zinko sta vzgojila sina Adija in hčerko Diano. Nekaj let so živeli v Vuzenici, potem pa so si zgradili hišo na Muti. Oba z ženo sta bila zaposlena v Gorenju na Muti. Z delovnega mesta strojni delovodja na investicijah se je gospod Adi upokojil leta 1990.

To je le drobec iz njegovega pestrega, večsinteznega, a kljub vsemu zadovoljnega in srečnega življenja. Mnogo več bi lahko napisala o njem, njegovem delu in družini. Vendar mu naj ob njegovi 60-letnici zaželim še veliko zdravja, glasbernih užitkov, srečno roko, naj ima v njej dirigentsko palico ali lovsko puško, še veliko zadovoljnih let ter lepih trenutkov v družinskem krogu.

Marija OMULEC

PRODAL JE ŽIVLJENJE

Strmim skozi okno in vidim, kako lepe zime imamo. Nič noče biti snega in, tudi mraz ni prehud, takrat mi misli pohite v preteklost, v tiste čase, ko so se ljudje, med katere sem sodila tudi jaz, borili za svojo golo preživetje.

Dogodilo se je v hriboviti vasi 1944 leta, ko so se brigade pomikale po zasneženih planjavah. Takrat so za njimi pritiskali mnogo številnejši sovražniki. Marsikateri borec se je tako izgubil od svoje enote in sam taval po neznanih planjavah.

Saj v teh borbah ni bilo čudno, vsak si je pomagal, kakor je vedel in znal. Tako se je tu na obronku Razbora izgubil borec — tujec in ni vedel, kam bi se dal. Noč je bila mrzla in še snežilo je vmes. V žakljevinu je imel povite noge in mraz je stiskal do kosti. Moči so mu že pešale, ko je le od daleč zagledal medlo se svetlikajočo luč-edino upanje, da bo dobil toplo hrano in še mogoče varno zavetje. Plaho se je bližal kmečki domačiji, saj kot tujec ni vedel, kdo ga bo sprejel. Potrkal je plaho na vežna vrata. Prišel je gospodar in ga povabil v domačo hišo. Borec je prosil: »Saj malo hrane mi dajte. Že tri dni nisem pokušil hrane, tako sem lačen in premražen, da bi najraje kar tu umrl.« Gospodinja Jožefa mu je kaj hitro dala toplega mleka in kruha. Z veliko

slastjo je vse pojedel. Nato je prosil, če bi smel pri njih prenočiti, ker se mu je zdelo, da so bili z njim zdelo prijazni, a gospodar mu je to odsvetoval rekoč: »Preblizu ceste smo in ne vemo, kaj bo prinesla noč.« Svetoval mu je, da je nižje doli tudi kmetija, kjer je bolj varno in naj gre k njim. Res se je napotil dalje, čeravno le s težavo, in kmalu prišel do domačije. Zopet je rahlo potrkal in so mu odprli. Dali so mu toplo večerjo in nato so ga spravili spat na toplo krušno peč. Tako je revež ves izmučen kmalu zaspal. Kmet pa se je potihoma izmuznil in šel ven v noč. Ja ja, denar, ki je bil na vsakega partizana razpisan, ga je premotil. Šel je in ga izdal. Prišli so ponoči Nemci in ga v najlepšem snu vrgli doli s peči.

Partizan si je pomel utrujene oči in takoj vedel, da zanj ni rešitve. Začeli so ga suvati in tepsti po že-taklo bolečih zmrazilih nogah in nato so ga odgnali v noč.

Od takrat dalje tudi ta gospodar ni imel več obstanka doma. Dolgo se je skrival, nato je tudi njega zadela zaslužena kazen.

Od takrat je minilo že mnogo let, a v mojem spominu še ta dogodek vedno živi.

Štefka MELANŠEK

Nikar ne obupaj, svet je lep!

Tako nekako mi prišepetava moja vest, kadar sem žalostna. Včasih čisto pozabim na to, da je tukaj na zemlji solzna dolina. Tudi pesnik je zapisal: »Življenje ni praznik«. Kadar se me je prijelo malodušje ali obup, sem odmolila večerno molitev in v tihi žalosti zaspala.

Nad vaškim zvonikom je sijala zgodnja danica, takrat sem vstala in odprla okno. Hlad mladega jutra me je vso prevzel. Pred odprtim oknom mirno postojim in strmim ven v naravo. Zdi se mi, kot da se še vsega drži milina nočnih sanj. Izza griča kmalu zažari jutranja zarja. Na hruški ob ograji že poje škrjanec, tudi drugi ptiči drug drugega vzpodbujajo k petju. Vsa prevzeta opazujem z zadržanim dihom. S tihim šumenjem se oglašča lipa in njen vrh že oblivajo prvi sončni žarki. Mreža luči budi moje čute, ščemeča svetloba mi jemlje vid. Odklenem vrata in se odpravim ven, napasem se miru in si dopovedujem, da je vse to z mano vred ustvaril Bog. Jaz ga pa hočem žaliti s svojim obupom.

Travnik se mi zdi kot s cvetjem pretkana preproga. Grm ob stezi je prekrit s čudovito tančico pravljicne pajčevine. Skale ob stezi, obrasle z žametnim mahom, so kot dragocene perzijske preproge. Objema me dehteča tišina v slovesnem pričakovanju. Zazdi se mi, kot da se mi vse smeji, ker sem še sinoči obupavala. Hodim kot v sanjah vsa ponižna med drevesjem in prislunem petju ptic.

Zgodnje jutro se spreminja v luč, toplo polno majniških vonjev. Obrisi drevja niso več sivi in nejasni. Nad hišami se razblini lahkoten dim. Mlado jutro se je razcvetelo v novi dan. Žalost se je že umaknila in potuhnjeno zbežala iz moje srca.

I. K.

Biserna poroka zakoncev Klemenc

Franciška in Lenart Klemenc

Skromno toda slovesno sta v krogu svojih najdražjih praznovala visok življenjski jubilej — biserno poroko 83-letna Franciška in 86-letni Lenart Klemenc iz Mislinske Dobrave. Biserna poroka je lep zakonski jubilej in tega jubileja sta Franciška in Lenart vesela, saj sta ga dočkala kljub težkim in trdim življenjskim pogojem. Ko je bil Lenart star 14 let se je zaposlil pri takratnem lesnem manipulantu Perrgerju kot gozdni delavec. »Težki in hudi so bili tisti časi, ko sem si med gozdnimi delavci služil vsakdanji kruh. Bil sem olcer pa tudi oglar, saj sem veliko let pomagal kuhati oglje na Pohorju, ki je tiste čase šel dobro v promet. Čeprav sem se rodil sredi zelenih pohorskih gozdov, sem bil gozdu zvest celih 40 let, dokler nisem šel v pokoj. Nisem bil vajen, da bi menjal službo, zvest sem bil gozdarskemu poklicu, pa čeprav je bil za tiste čase izredno naporen,« se spominja Lenart.

Ko si je Lenart našel življenjsko sopotnico Franciško, sta se 3. februarja 1932 poročila in si uredila lepo zakonsko ognjišče, v katerem se jima je rodilo 9 otrok. Ob enem zaslužku pri hiši pa sta lepo vzgajala svoje otroke in jih vzgojila v pridne in poštene. In danes na jesen življenja sta najbolj ponosna in vesela, ko ju obiščejo otroci, 27 vnukov in 13 pravnukov.

Njuni želji, da bi bila zdrava in, da bi bil mir na svetu, se pridružujemo tudi mi in jima iskreno čestitamo ob visokem življenjskem jubileju — biserni poroki.

F. Jurač

Letos o pustu nekoliko drugače?

Pa ga naj imenujemo sveti pust, ti presneti pust. Prihajaš in odhajaš od nas. Doživljamo te, se poveselimo, mnogi celo ob tvojem godu stopijo v zakonski jarem. Si dogodek, ki vpliva na naše življenje. Vsaj enkrat na leto se naj človek iznori, vsaj enkrat na leto si nadejmo maske, da bomo pod njo skrili tisti resnični obraz, ki je večkrat v resnici podoben spačenemu času, ki nas obdaja. Pa pojdemo na pot, prehojeno, kako smo nekoč praznovali pust, kako smo se na ta praznik pripravljali. Že star slovenski pregovor pravi, če se o pustu ne znoriš, potem noriš celo leto. To posebno velja za današnji čas, ker ves svet nori po svoje in menda norenja še tako kmalu ne bo konec. Na kmetih je bil od svečnice do pusta nekakšen predpustni čas. Takrat so navadno prirajali kmečke veselice, imenovane »gavde«. Pijača je bil jabolčnik, žganje; na mizi klobase, krapi in še druge domače dobrote. »Mehovec« ali harmonikar je pa vlekel meh tako, da se je menda pri takšni neki gavdi na sredini razpočil. »Mehovec« je pel, vriskal, uganjal razne norčije, se valjal po tleh, zunaj po snegu, skratka ljudi je spr-

vljal v dobro voljo! Če je bilo dosti snega, so takšnega mehovca vpregli v »šlite« in jih je moral vlačiti okrog hiše, ali pa so ga dali za pusta na kup slame v somotežne gare, ki so včasih služile za prevoz krme. Na tej slami je sedel mehovec, gare sta vlekla dva pusta, oblečena v kozla. Pri hišah, kjer so bila še dekleta, se je pelo, pilo, vse dokler za pustom niso prišli plohariji, ki so z žagami rezali koščke plohov, jih okrasili in dali dekletom, ki so bila brez moža ali fanta. Smeha, veselja, dovtipov je bilo več kot preveč. Dekleta, ki pa so že imela fante izbrane in so se pripravljala za možitev, so bila tega oproščena, vendar nekaj so morala »plohajem« le dati, če ne drugega, liter žganja. In ti nesrečni plohariji so se včasih tako napili, da so jih konji na saneh kar sami domov pripeljali. A gorje je bilo, če se je kateri plohaj zvalil iz sani in če ga niso šli iskat, je revež, kar se je že tudi zgodilo, ponoči zmrznil, ker ga v globokem snegu niso mogli takoj najti.

Takrat pa je bil še pred pustom pogreb. Kakorkoli, vse to se je dogajalo našim ljudem. Nekaj pa je bilo resnica. Naši predniki

so znali bolj izkoristiti praznike v letu. Dali so vsaki dobi svoj resnični pomen. Na debeli četrtek se je navadno kuhala svinjska glava, tisti dan je bil mali pust ali predpust. Hlapci, pastirji, deklet pri kmetih so se tega dne posebno veselili, saj so po dolgem času jedli svinjsko meso. Kuhali so navadno dve glavi. Predlanska je bila za hlapce in deklet, le prvi hlapec, ki je bil nekakšen kmetov ali gospodarjev namestnik, je smel jesti letošnjo svinjsko glavo. Torej je bil nekaj več kot drugi. Takšen hlapec, če je bil gospodinji všeč, in če gospodarja ni bilo doma, se je večkrat z gospodinjo znašel v spalnici. Takrat je hlapec le doživel to, kar si je želel. Zato so pa takšni hlapci bili gospodinjam podložni kot kužki. Na pustno soboto dopoldan so navadno gospodinje peklo krape. Bog ne daj, da bi kdo prišel v kuhinjo, razen dekel, ki so mesile testo. V kuhinji je bilo tako vroče, da so z gospodinjo bile le na pol oblečene. In kakšen mladi hlapčič, ki je pokukal skozi okno v kuhinjo, je videl, kako velike obilne prsi ima gospodinja. No, deklet tudi marsikje niso zao-stajale. Obhajale so ga takšne misli: »Ojoj,

(Nadaljevanje z 10. str.)

ko bi smel ali mogel kdaj te prsi malo od blizu pogledati, jih potipati, tako pa...« In gorje, če je bila kje v hlevu kakšna druga dekla, saj so mogočni kmetje imeli po dve ali tri dekline in po dva hlapca. In če je takšen hlapec v svoji strasti kje zagledal deklo, ji je bilo gorje. Nič ni pomagalo, znašla sta se na stelji, in vse rotenje ni zaleglo, slišalo se je le grozno sopihanje, kot bi sto volov vleklo vprego. In takšna revica, ki se ni mogla ubraniti nasilneža, je samo zastokala: »Ahtaj, ahtaj, da ne bo otrok.« On pa je v svoji strasti in še nenastitnosti izrekel: »Ahtam pa ne, pa če je prese«.

Žal, marsikje je bil predpust kriv, da je na svet prijoval otrok, ki je bil nebodi ga treba. Navadno se je pa potem takšno »paludje«, kot so jih imenovali gospodarji, vzelo in žive-

lo v bajtah. Kmetom so pa delali dan in noč. Otroci so se rojevali v takšnih bajtah, da jih je bilo marsikje toliko, da je moral starejši spat kar na krušni peči, če so jo seveda imeli, drugače pa kar na tleh.

Vidite takšni so bili časi ob pustu. Pregarvor je pravil, da je bil pust za pečjo, a velika noč za steno. Vse se je odvijalo po prerokih, po šegah, vse je bilo bolj tesno povezano z naravo kot danes. Ljudje so bili dobre volje, nič nervozni, zadovoljni so bili, da je le bila streha nad glavo, nekaj obleke, a v srcih pa koš dobre volje!

Kaj pa pust danes? Že samo ime smo mu spremenili — maškara. Torej se hočemo z njim pogospoditi. Maske ne veljajo kot nekoč, le otroci se še maskirajo, a so oblečeni v razne klovne, ministre, osebnosti, itd. Skušamo se razveseliti, žal to le nekako lahko storijo petični ljudje, ki se jim tolarji množijo v žepih, reveži pa marsikje še kruha nimajo. In

vsa ta nervoza, hitrica, jeza, nevoščljivost, mrznja. Vse je nas tako spremenilo. Ni več v nas veselja, ne poznamo klica narave, ki nas tudi danes vabi. V vseh nas je samo klic, kako bomo preživel ali se pretolkli. Tudi letos se bomo našemili. Kaj bomo predstavljali? Mogoče se bo kdo oblekel v draginjo? Saj ta je danes najmodernejša, ali ne? Vsem bi rad le nekaj predlagal. Pomaga tako in tako nič. Na pusta in ob pustu vsi malo ponorimo in vsak na svoj način. Mogoče pa bomo le tako pozabili, kar nas danes mori. Malo se poveselimo. Če ni drugače, se zberimo pri kmetih, kjer je jabolčnik. Praznujmo pusta po starem. Če bo pa kje zajokal nov državljan, pa tudi ni slabo, saj je nas tako premalo! Gremo malo vase, sprostimo se. Pustimo vsaj za pusta vse skrbi ob strani. Mogoče bo pa kdo spoznal, da je domačnosti v preprosti kmečki izbi res to, kar morda manjka.

Viktor LEVOVNIK

KRISTINA SKUTNIK 1910—1991

Glas perniških zvonov je tik pred njenim godom privabil na pristan miru našo krajanko Kristino, od katere smo se poslovili v ponedeljek, 23. decembra. Kot sveča je dogorelo njeno dejavno in mirno življenje in pridružila se je možu, ki že 21 let počiva v grobu.

Kot prvorojenki je zibka stekla 14. 12. 1910 na Perničnikovi domačiji, za njo je na svet prijovalo še šest sestric in trije bratci ti slednji so že v otroštvu umrli. Že v otroštvu je okušala trdo življenje prve svetovne vojne, tudi v deklinskih letih je bila vprežena v trdo kmečko delo, ki jo je utrdilo v skrbno gospodinjico in kasneje v ljubečo mater.

Pred 60 leti jo je zasnil Jakobinov Mihal in po poroki se je preselila na njegov dom, kjer sta življenje darovala sedmim otrokom, od katerih je najmlajši umrl. Prav v letih, ko sta si začela ustvarjati družino, so bili težki krizni časi, in težko se je prebijalo skozi življenje. Sledila je druga svetovna vojna, polna strahu za življenje, dom in družino. Z iznajdljivostjo, pogumom in trdim delom je znala prebroditi težave, da družina ni čutila večjega pomanjkanja vsakdanjega kruha, katerega je

bil deležen skupaj z vrčem sadjevca vsak popotnik, ki je prestopil prag Jakopinove hiše, ki je vedno izžarevala toplo domačnost.

V tem duhu sta z možem vzgajala tudi svoje otroke in vnuke, ki so odraščali pod Jakopinovo streho. V zgodnjem otroštvu vsajena ljubezen do dela, spoštovanje sočloveka, ohranjanje lepih običajev ter plemenitih dejanj so najlepša dota staršev, ki je nihče ne more odvzeti. So lik domačije, kjer to spoštujejo in ohranjajo. Vse to so potrjevali v zadnjih mesecih in tednih njene hude bolezni, ko so ji nasledniki in potomci z vso ljubeznijo stregli ter jo obiskovali.

Jakopinova mama ni bila skrbna gospodinja samo pri domačem ognjišču, ampak je pomagala kuhati tudi na številnih ohceti in pogrebih.

Ob vsem tem pa je v prvi sili tudi rada priskočila na pomoč družinam, kjer je razsajala bolezen ali kakšna druga nezgoda in s tem preprečila marsikateri hujski zaplet. Hvala ti za vse, kar si dobrega storila. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Ludvik MORI

LEOPOLDU PREVOLNIKU 1908—1991

V petek, 6. decembra 1991 smo se na šentiljskem pokopališču še zadnjič poslovili od Leopolda Prevolnika-Poldeka.

Smrt zapira vrata prihodnosti. Vedno je prerana, še posebej, ko poseže med prijatelje, znance in sode. Težko se je sprizajzniti z resnico, da nekoga dokončno ni in da ne bomo več srečevali znanega obraza, ki je bil takorekoč še včeraj med nami.

Leopold Prevolnik se je rodil 24. 6. 1908 leta na Prevolnikovi domačiji v Mislinji in je ostal zvest krajan vse do svoje smrti. Otroška leta so morda prehitro zbežala mimo njega, saj je že v zgodnji mladosti v okviru svojih zmožnosti pomagal pri kmečkih, trgovskih in drugih opravilih na takrat zelo napredni Prevolnikovi posesti. Ob tem je uspešno končal osnovno, meščansko in trgovsko šolo.

Že tako nemirna trideseta leta so se končala s pričetkom vojne. Vojna vihra ni prizanesla nikomur, prav gotovo pa ne njemu in njegovim sovcem. Zavedna Prevolnikova družina je kmalu spoznala nesmisel okupatorjevega terorja in se mu odločno uprla. Njegovo sodelovanje z NOV se je pričelo že leta 1941, ko je navezal stike s prvo skupino partizanov v Mislinjski dolini. Njegov nečak Ernest, ki je živel pri Prevolnikovih, je odšel v NOV že

leta 1942 in tudi tragično padel s prvim Pohorskim bataljonom na Osankarici. Poldek je sodeloval s prvim in z drugim Pohorskim bataljonom, predvsem pa z aktivisti, kurirji in zaledno službo vse do pomladi 1944, ko ga je aretiral gestapo in odpeljal v prisilno delovno taborišče. Od tam mu je uspelo pobegniti in se priključiti partizanskim enotam. Do konca vojne je aktivno deloval v znani tehniški Sova.

Po končani vojni se je Poldek vrnil domov in z vso vneto pomagal materi pri že tako zamujenih kmečkih in drugih opravilih. Bil je eden tiste generacije, ki v povojnih letih ni spraševala za dolžino delovnega časa. Zavedal se je, da je kljub obveznostim do nove države potrebno posvesto modernizirati in ustvariti boljše pogoje za življenje. Vedno je našel čas za sodelovanje pri družbeno političnih in delovnih organizacijah. Bil je član in odbornik upravnega zbora KZ Mislinja, član in poverjenik sindikata, član krajevne organizacije ZB Mislinja, kjer je opravljal dolga leta nevhvaležno funkcijo tajnika, pozneje tudi blagajnika.

Kot lastnik gozda je v svojem gozdu delo vedno prepuščal strokovnim odločitvam gozdarjev.

Za Poldeka je življenje zaprlo svoja vrata. Ostale so neizpoljene želje in načrti za prihodnost, ostala pa je tudi prehojena življenjska pot, na katero so lahko ponosni njegovi svojci in prijatelji.

Jože TRETJAK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice, KRISTINE SKUTNIK po domače Jakopinove mame iz Pernic,

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, ali nam kakorkoli pomagali. Iskrena hvala dr. Francu Hebru za lajšanje bolečin in vsem, ki so jo obiskovali v času bolezni. Hvala vsem, ki so jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter jo zasuli s cvetjem. Hvala tudi g. Simonu Štrucu in Ludviku Moriju za poslovilne besede, kakor tudi gospodu dekanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči otroci z družinami ter ostalo sorodstvo.

REKA DRAVA

Tam daleč v tujini si se rodila, mimo krajev mnogih se k nam v te temne dneve privalila.

Če reka ti bi govorila, bi stoletne sne nam podarila, kako živeli so brodarji, se borili z valovi še splavarji. Zdaj človek zajezil je tvoje poti, v nedrjih tvojih elektrarne gradi. Se včasih znaš grdo maščevati, če človek ti noče plačila dajati.

Razliješ čez polja se rodna v ravnini. Zakaj ne ostaneš v strugi, v Dravski dolini? Življenja mnoga si v globino vzela. Le kaj si boš še zaželela? Poznamo te, Drava, saj tu smo doma. Ponesi dobre želje za mir in ljubezen v dalj — kamor od nas boš odšla. Povej Podravini, ob Dravi živimo, tu delamo — miru si želimo, prijatelje imamo širom sveta, udi v Dravski dolini je Slovenija doma.

Marija OMULEC

FRANC SKRLOVNIK 1918—1991

Vest o smrti Franca Skrl Lovnika nas je presenetila, saj ni dolgo tega, ko smo ga videvali hoditi naokrog, čeprav ga je bolezen nenehno zasledovala. Vsaka smrt nas preseneča, posebej pa še smrt najožjih sodelavcev, saj smo z njimi preživeli skupaj veliko časa; v dobrem in slabem. Vedno se v trenutku smrti sodelavca, prijatelja ali znanca spomnimo prijetnih ur, ki smo jih skupaj preživeli, pa tudi težki časi na njegovi življenjski poti se obudijo v naših spominih.

Skrlovnik Franc je bil rojen 10. septembra 1918 leta v Mislinji v Glažuti. Mladost je preživljal med pohorskim gozdovi in ta je bila opisana bolj z delom kot z otroško igro. Trdo življenje je zahtevalo le pridne in delovne roke. Zaradi tega se je moral mladi Franc takoj spoprijeti z delom doma in v gozdu. Opravljal je različna priložnostna dela.

Druga svetovna vojna mlademu Francu ni prizanesla. Mobiliziran je bil v nemško vojsko in 30 mesecev trpel na vseh evropskih bojiščih od Nemčije, Francije in Italije, kjer je bil tudi ranjen. Vojna vihra mu je

prizanesla le toliko, da se je iz nje vrnil živ, vendar ne zdrav.

Takoj se je zaposlil in to leta 1945 na gozdni upravi Mislinja kot gozdni delavec. Temu poklicu je bil zvest celotno delovno dobo. V gozdu je opravljal vsa dela, posebej znan pa je bil tudi kot voznik, saj je imel vedno lepo in močno vprežno živino.

Leta 1950 se je poročil in si ustvaril družino. V zakonu se je jima rodilo 6 otrok. Leta 1969 so se iz Glažute, kjer je življenje postajalo vedno težje, preselili v Komisijo, kjer tudi niso ostali dolgo. Dolina je vedno bolj vabila in leta 1975 so se preselili v Mislinjo, bližje trgovini, šoli, cesti...

Posledice vojne in težko delo v mladosti so načenjale njegovo sicer kleno telo. Težavi se je pridružila še smrt žene in tako so ostali brez prirodnih in skrbnih materinih rok.

Leta 1974 se je invalidsko upokojil.

S smrtjo Franca Skrl Lovnika izgublja gozdna uprava enega najstarejših delavcev — starosto kolektiva, ki so s svojim delom veliko prispevali k današnjemu stanju pohorskih gozdov in to tudi na račun odrekavanja.

Ivan LEKŠE

KULTURNI UTRINEK V ZGORNJI MEŽIŠKI DOLINI

Postali smo samostojni, ne smemo pa postati samosvoji. Ne samo gospodarsko, tudi kulturno se moramo čim bolj udeleževati doma in tudi zunaj našega »plota«. Marsikdo si bo mislil, da se mu je pri vseh gozdarskih težavah, ki nas že več kot eno leto pestijo, zmešalo, da si sploh upam razmišljati o kulturi. Pa ni tako! Kultura je že nekdaj vplivala na gospodarstvo in obratno.

V upanju, da nam bo lepše, smo se v januarju zbrali ljubitelji kulture — člani KUD »Gozdar« na prijetnem srečanju v gostišču »Edlvajs« na Bregu. Sklenili smo, da kljub težavam, ki pestijo predvsem amaterska kulturna društva v naši dolini, ne bomo prenehali prepevati v moškem pevskem zboru, plesati koroške plesne v folklorni skupini. Upamo pa tudi, da ponovno skupaj zaigrajo naši »frajtonarji«, saj so ti kot posamezniki zelo aktivni. Opazili in slišali smo jih tudi med množico smučarskih navijačev na tekmovanju za »Zlato lisico« pod Pohorjem. Strinjamo se, da ne bi bilo lepo do gozdarskega obrata v Črni, ki je pred desetimi leti vložil veliko denarja v narodne noše pa tudi v ustanovitev našega društva, da bi naša dejavnost usahnila. Priznati si moramo, da smo kar pestra družba. Smo mladi in stari, gozdarji, kmetje, šolarji in drugi delavci, pa med nami ni raznih »političnih« zdrah. Sklenili smo, da se bomo še bolj ponujali tako našim krajanom kot ostalim izven naših občinskih meja. Pomagali vam bomo ponovno prebroditi vaše zaspano kulturno življenje in ohranjanje ljudskih običajev v vašem kraju.

Naše poslovno srečanje smo zaključili s prijetnim kulturnim programom. Upam, da so bili z njim zadovoljni tudi gostje.

GORAZD MLINŠEK

V SLOVO MARIJI PRAPER

ročila na Zelovec-Vrhe k domačiji Zavrat. Delo, trpljenje, bolezen, izguba moža in nazadnje strašna bolezen rak, ki je ugonobil njeno življenje, ko je štela 76 let. Hvala vam, slovenska mati, za vse, kar ste podarjali s svojo prijaznostjo, tudi košček srca! Ohranili vas bomo v blagem spominu!

Sestram, bratu, vsem njenim izrekamo v svojem imenu in imenu nas pogrebcev sožalje!

Viktor LEVOVNIK

Smrt je kruto vzela iz naše sredine dobro sosedo Marijo Praper, po domače Zavratovo mater iz Zelovca-Vrhe. Teško je nam, ko smo izgubili nekoga, ki je bil nam drag!

Zibelka ji je stekla v Razborci pri Grmezu. Izhaja iz številne kmečke družine. In 19-letno dekle se je po-

*Ko gledam okrog sebe vse ljudi,
ki jih na poti svoji srečam prav vsak dan,
opažam, da več sreče v njih ni,
je od vsakdanjosti že sleherni bolan.*

*Vsak dan prinese velik kup težav,
ki jih človeštvo vse manj rešit »zna.«
kot vsi, sam dobro vem, da to ni prav,
prihodnost res je negotova vsa.*

*A pravijo določeni ljudje,
da boče vse na boljše še krenilo,
kot mnogi vsi, še jaz verjamem,
da res se bo na bolje obrnilo.*

Zlatko ŠKRUBEJ

LE
ENA
ŽELJA!

Glasilov VIHARNIK izdaja delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec
Odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERŠIČ.
Naklada: 3700 izvodov.
Tisk: GZP MARIBORSKI TISK, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1992.

KAKO RAVNATI, DA BO MANJ OKVAR?

Zamrzovalne skrinje in hladilnike imamo danes na vsaki kmetiji in v vsakem gospodinjstvu. Nakup novega hladilnika ali zamrzovalne skrinje pa je sedaj, ko so naše denarice tanjše, nemogoč. Zato je prav, da v nekaj naslednjih vrsticah zapišemo tudi to, kako je treba ravnati z zamrzovalno skrinjo ali hladilnikom, da ga bomo imeli, kar se da dolgo. Nekaj koristnih nasvetov smo poiskali pri zasebnem podjetju ELKOMO v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Lastnika tega zasebnega podjetja sta Darko Založnik in Marjan Rebernik. Ker nas je zanimalo, kakšne so pogostne okvare na zamrzovalnih skrinjah in hladilnikih, je Darko Založnik povedal:

»Največ okvar na zamrzovalnih skrinjah, omarah in hladilnikih se pojavlja zaradi nerednega čiščenja, hladilnik ali skrinja sta postavljena na neprimerno mesto in pa zaradi neprimerne vlaganja mesa v skrinje. Meso je treba pravilno pakirati v vrečke in ga primerno zložiti v skrinjo. Eden poglavitnih faktorjev pri skrinjah in omarah, pa tudi pri hladilnikih, je tesnilo. Čez leto je treba tesnilo večkrat premazati z oljem, s tekočino, ki vrača maščobo, da skrinja tesni. Redno čiščenje skrinj in hladilnikov priporočamo vsake tri mesece. Meso je treba odstraniti iz skrinje in potem skrinjo očistimo. Ko ponovno nalagamo meso v skrinjo, damo na dno sveže meso, na vrh skrinje pa tisto meso, ki je bilo že dalj časa v skrinji, da ga prej porabimo. Ko skrinjo čistimo, je meso izven skrinje lahko največ 4 do 6 ur. Če mesa pravočasno ne spravimo v hladilnik, pa obstaja nevarnost, da se nam pokvari in je tako neužitno. Prav pa je, da vsaka gospodinja ve tudi to, da je pri naganju treba predvsem paziti na to, da kosti ne prebodejo stene hladilnika ali skrinje, saj

zaradi tega izteče iz hladilnika hladilna tekočina in hladilnik je neuporaben. Zelo veliko napako pa delajo gospodinjice, če pri jemanju mesa iz hladilnika uporabljajo nož ali kakšen drugi oster predmet. Tudi s tem lahko prebodejo steno hladilnika. No, pri tem pa lahko povem, da tudi takšno poškodbo na hladilniku lahko odpravimo. Iz Nemčije je uspelo dobiti posebno maso, s katero lahko popravimo steno hladilnika. Zamrzovalno skrinjo postavimo v suh prostor, da se skrinja od zu-

naj ne bo rosila, postavimo jo vodoravno, pri novi skrinji ali hladilniku pa moramo počakati nekaj časa, da se v njej umiri zmrzovalna tekočina, šele potem jo vključimo. No poleg popravila zamrzovalnih skrinj, omar in hladilnikov pa popravljamo tudi molzne stroje ter ledomate, lahko izoliramo skrinje po najnovejšem sistemu. Vsem, ki bi želeli kakršnokoli informacijo ali popravilo, pa nas lahko pokličejo na telefonsko številko 0602 53-105 ali 43-760.

F. Jurač

Darko Založnik: »Z rednim čiščenjem podaljšamo tudi življenjsko dobo skrinje...«

20 let lovske pesmi v Podgorju

»Jaz sem en frišen jager,
s Podgorja sem doma...«

Kdor ni poslušal jubilejnega koncerta okteta Lovske družine Podgorje, ki je bil novembra v tamkajšnjem kulturnem domu, je res veliko zamudil. Lovske pesmi so se prepletale z ubranimi melodijami pojoče družine

Breznik in okteta Lesna. Pevski praznik v Podgorju, bi dejali. Tako se tudi spodobi! Lovski oktet Podgorje je slavil 20. obletnico!

Dvorana kulturnega doma je bila nabito polna. Kako tudi ne, saj je program koncerta povezoval Borut Mencinger. Pred prireditvijo je RTV organizirala tudi promocijo videokasete

z naslovom Lovstvo na Slovenskem. Predstavitve je bila tem zanimivejša, saj je deloma posneta v domačem lovišču, na njej pa nastopa tudi oktet LD Podgorje. Borut Mencinger je v svojem znanem slogu povezoval koncert in opisal zgodovino lovske pesmi v Podgorju. Prvi lovski zbor z desetimi člani je zapel že leta 1971. Vodila ga je Anica Meh. Zbor se je številčno širil in na drugem srečanju lovskih pevskih zborov Slovenije leta 1975 je nastopil kot enaindvajset-članski mešani zbor. Gostovanja so bila vse pogostejša. Leta 1980 se je zbor spet preoblikoval — tokrat v oktet in v taki zasedbi obstaja še danes. Najprej je oktet vodil Ivan Riedl, od leta 1983 pa priznani pevovodja Tone Gašper. Oktet je ponosen na svoja uspešna gostovanja na mnogih pevskih prireditvah na Koroškem, pa tudi drugod po Sloveniji. Dvakrat so gostovali tudi v ZR Nemčiji v Bruchsalu in enkrat v Švici. Za svoje 20-letno delo je oktet prejel »Red za lovske zasluge II. stopnje«, s katerim ga je odlikovala Lovska zveza Slovenije.

Na svečanosti ni manjkalo prisrčne domačnosti. Gostujoča zborja in številni gostje so v sproščenem ozračju želeli kar najiskrenejše voščiti jubilej. Med številnimi darili je bil ob burnem aplavzu občinstva oktetu poudarjen tudi živ zajec.

Prireditev je vsekakor uspela in videti je, da bo v Podgorju lovska pesem slavila še mnoge jubileje.

Darko ŠTERN

Oktet LD Podgorje. Od leve proti desni: Tone Gašper, Tone Skobir, Andrej Breznik, Jože Perše, Jože Kamnik, Janko Skobir, Simon Skobir, Darko Štern in Jože Repnik

QUS**mikon**

TUS Slovenj Gradec p.o.
Pohorska 6a
Slovenj Gradec 62380
Računovodstvo
tel. (0602) 43-731

TUS "MIKON" Mislinja, d.o.o.
Mislinja 217
žiro račun: 51840-601-20514
tel. (0602) 55-150
telex: 33187 YU GRADEC
fax: (0602) 55-507

Izdeluje športno konfekcijo za prosti čas in rekreacijo: bunde, kombinezone ter moške, ženske in otroške trenirke.

Vse izdelke vam nudimo v naši trgovini.
Se priporočamo in vas vladno vabimo!

*****
NOVO NOVO NOVO
*****

Kmetijska zadruga
" S E N I K "

prodajno skladišče Otiški vrh 46
(pri železniški postaji)
tel.: (0602) 85 437

NUDI V SVOJIH PRODAJNIH PROSTORIH VSE VRSTE GRADBENEGA MATERIALA IN KMETIJSKEGA REPRO-MATERIALA PO KONKURENČNIH CENAH

Odprto imamo vsak dan od 8.—12. in od 14.—18. ure ter v soboto od 8.—12. ure.

Poleg solidne postrežbe in nizkih cen, nudimo tudi strokovne nasvete iz kmetijstva in gradbeništva.

Obiščite nas in prijetno boste presenečeni!

*****
NOVO NOVO NOVO
*****

Omorika d.o.o.
drevesnica

Koroška cesta 44
62366 Muta

telefon in telefax (0602) 61-319

Nudimo vam:

- sadike za pogozdovanje,
- pestro izbiro okrasnih sadik (cvetoče grmovnice, okrasne grmičke, okrasna drevesa),
- sadike za žive meje,
- sadno drevje starih sort.

Izdelujemo tudi načrte za ureditev okolja hiš in parkov. Izbrane oz. načrtovane sadike po želji tudi dobavimo in jih strokovno posadimo.

Najdete nas na Koroški cesti 44, Muta, na Karavaningu, nasproti prodajalne Gorenje in tovarne Muta.

Pokličite in obiščite nas, ne boste razočarani!

PREMALA POVEZANOST MED ČLANI

Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka Slovenj Gradec je 30. januarja 1992 sklicala letno konferenco, na kateri so kritično pregledali delo stranke v preteklem obdobju ter sprejeli program dela s poudarkom na novi, razširjeni programski usmeritvi stranke.

Ko so razpravljali o delu stranke v preteklem obdobju, člani upravnega odbora ugotavljajo, da povezanost med člani ni najboljša in, da tu vlada nekakšno mrtvilo. Predlagali so, da bo treba tu najti rešitev in člane med seboj bolj povezati. **Feliks Knez**, predsednik SKZ — LS je dejal, da bo potrebno še veliko dela in naporov, da to svojo državo zgradimo kot gospodarsko trdno socialno varno in moderno demokratično družbo. »Ko se sedaj v novih razmerah kaže tudi potreba po drugačni organiziranosti naše stranke, smo mi sami tu na našem področju v svojih razmišljanjih ugotovili, da smo presegli svoje stanovske okvire, čeprav tega vprašanja, to je problem kmetijstva in podeželja, nikakor ne smemo zanemariti, temveč ga moramo zastopati še naprej.« Slavko Slemenik se je dotaknil obrestnih mer, ki so po njegovem mnenju v kmetijstvu nespremenljive in vodijo v propad. »Pri tej naši inflaciji bi bile za kmetijstvo spremljive obrestne mere R, to pomeni toliko, kolikor se inflacija dviguje, toliko je tudi sposobno kmetijstvo obrestne mere plačati, ker toliko se tudi njihova proizvodnja veča. Pri nas so pa obrestne mere R plus 15, celo R plus 20 celotni tisti plus, kar je nad R gre pa v čisto izgubo kmetijstva in to pomeni, da proizvodnja, ki je odvisna od najetih kreditov, ko traja pri govedoreji ciklus dve leti, mu tisti plus nad R pravzaprav požre celotno vrednost tega proizvoda.«

Ivan Čas: »Meni se zdi, da smo mi sedaj kmečka zveza ali stranka na veliki prelomnici. Mislim, da smo takrat, ko se je kmečka zveza ustanovila, z velikim idealizmom pri kmetih šli in dosegali članstvo, in to je nekaj časa teklo zelo aktivno in določitev je bila najbrž zaen-

krat pravilna, da je kmečka zveza iz čiste stanovske organizacije prešla v stranko. Mi smo se na volitvah zelo dobro odrezali, bili smo presenečeni. Moralimo ugotoviti, da je našo stranko volilo zelo veliko volilcev ne kmetov in tudi ljudi iz mestnih področjih, ampak takrat zato, ker so bili takrat nasprotni bivšim komunističnim strankam, ker druge stranke še takrat niso toliko poznali, mi smo na ta račun dosegli 13 %, kar jih nikdar več ne bomo in to bodite prepričani...«

Na letni konferenci so razpravljali veliko razpravljali tudi o tem, ali je v bodoče še potrebno odkazovati les za posek. Kmetje trdijo, da so dovolj sposobni, da lahko v svojem gozdu gospodarijo sami, nekakšnega nadzora nad gospodarjenjem in odkazilom pa ne odklanjajo. **Drago Čoderl**, direktor TOK Gozdarstvo Slovenj Gradec pa je o tem menil: »Ko sem se odločil glede na povabilo vaše letne konference Kmečke zveze — Ljudske stranke, sem bil trdno odločen, da ne bom razpravljal o problematiki odkazila lesa v privatnem sektorju s posamezniki, ki vseskozi vztrajajo na tem, da je odvzeta prisila in omalovaževanje in žalitev za gozdnega posestnika. Zadnjih pet let intenzivno delam kot gozdar v privatnem sektorju in ne poznam v teh letih niti enega primera, da bi gozdar prisilno zahteval odkazilo lesa pri gozdnem posestniku. Strinjamo pa se, da so tudi posamezni primeri, pri katerih je gozdar premalo strokovno nastopal. Da pa moje trditve niso izmišljene pa lahko argumentiram s podatkom o odkazilih v letu 1991, kjer smo na področju TOK Gozdarstvo Slovenj Gradec gozdarji na željo lastnikov gozdov odkazali 36.000 m³ lesa in, da je bilo v istem letu na črno posekano le 980 m³. Mislim, da že ta podatek dovolj ilustrira v tem smislu strokovno delo in da je sodelovanje med lastniki gozda in gozdarjem potrebno.«

F. Jurač

Feliks Knez: »Želim, da bi končno zagledal beli dan Zakon o gozdovih in združništvu...«

Ivan Čas: »Nas nekateri zmerjajo za kmečki lobi. Mislim, da si tega nismo zaslužili...«

Drago Čoderl: »Mislim, da bi lastnik gozda in gozdar le morala sodelovati.«

Letna konferenca Slovenske kmečke zveze-Ljudske stranke v Slovenj Gradcu

Uspel posvet v Slovenj Gradcu

STRATEGIJA RAZVOJA KMETIJSTVA NA KOROŠKEM

Pod tem naslovom je Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka za Koroško v Slovenj Gradcu organizirala posvet, ki je bil izredno pester in zanimiv. Posveta so se udeležili predsedniki in načelniki skupščin občin Slovenj Gradca, Radelj ob Dravi, Raven na Koroškem ter Dravograda, predsedniki podružnic SKZ-LS v koroški regiji, kot gosta pa sta se posveta udeležila Marjan Podobnik, podpredsednik Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke ter republiški poslanec prof. dr. Franc Zagožen.

Kmetijstvo na Koroškem je zašlo v velike težave in kmetijci že nekaj časa opozarjajo na nevdružne razmere v kmetijstvu. Kot vsepovsod drugod se tudi na Krškem spreminjajo pogoji gospodarjenja kot posledica posojilne politike pri organizaciji tekoče proizvodnje in pri naložbah. Na vse to in še na marsikatero težavo v kmetijstvu na Koroškem so opozorili razpravljalci na posvetu. Lahko bi zapisali, da kmetijstvo na Koroškem bije plat zvona. Po posvetu je bil Marjan Podobnik gost Koroškega radia, in je odgovarjal na vprašanja novinarja Slavka Sušeca. Zabeležil sem nekaj teh odgovorov v skrajšani obliki.

— Danes sta lahko slišala marsikatero kritično pripombo na stanje kmetijstva na Koroškem. Kaj si lahko koroško

kmetijstvo v prihodnje obeta, kakšne so njegove razvojne možnosti? »Danes sva bila res s profesorjem Zagožnom detajlno seznanjena z razmerami v kmetijstvu na Koroškem. Rekel bi, da je veliko teh problemov nekako sorodnih tudi mnogim drugim področjem po Sloveniji, kjer so podobne naravne danosti. Zanesljivo ni na mestu zdaj obljubljeni kratkoročno nekaj velikega, neke velike možnosti oz. neke nagle pozitivne spremembe, ker moramo pač vedeti, da odločitev za samostojnost in vsi ti veliki dosežki, ki smo jih pač skupno dosegli s to samoosvežitvijo, so pač del cene, zato je pričakovan tudi padec standarda in padec na vseh področjih. Zal je res, da je kmetijstvo eno izmed tistih področij, ki bo to najbolj občutilo, posebej še na področjih, ki imajo naravne danosti zelo zahtevne in Koroška je ena izmed takih področij in tu je nekaj posebnih problemov, kot je vprašanje gozdnih cest, razvoja slovenskega kmetijstva.

Predstavniki občin in kmetje želijo predvsem čimprej vedeti, kakšen bo program razvoja slovenskega kmetijstva in ta očitek je na mestu.«

— Kakšen pa je nacionalni program slovenskega kmetijstva, za katerega je očitek, da ga ni?

»To je ta glavni problem. Mi kot stranka imamo ta program, vendar to je

strankarski program, vlada pa žal tega programa še nima, ga pripravlja. Na Bledu je minister dr. Osterc osnutek predstavil, parlament še o tem ni razpravljajal in to je pač eden od velikih problemov, kajti vse finansiranje, sofinansiranje, regresiranje je v končni fazi odvisno tudi od nekega globalnega programa. Drug velik problem pa je v proračunu. Letošnji še ni sprejet, pa če bi tudi bil sprejet, takšen kot je, za kmetijstvo je absolutno nesprejemljiv in lahko povem, da kar se naše stranke tiče, dokler ne bodo v njem vsaj globalno upoštevana tudi sredstva za regresiranje obresti, za nas ta proračun ni sprejemljiv. Predstavniki občin so na današnjem posvetu povedali, da je mnogo področji dobesedno pred propadom, saj obresti požro že ves dohodek in so kmetje pač povsem na dnu...«

Da je slovensko kmetijstvo zašlo v veliko krizo, pa pove tudi podatek, ki ga je na posvetu povedal Mirko Tovšak, direktor Koroške kmetijske zadruge v Slovenj Gradcu: »Leta 1991 je moral slovenski kmet za sto kilogramov umetnega gnojila oddati nekaj manj kot 70 litrov mleka, oktobra lani pa že 154 litrov mleka. No sedaj se je položaj nekoliko popravil in za nakup omenjene količine umetnega gnojila mora kmet oddati 130 litrov mleka.«

Na posvetu je bilo veliko govora tudi o problemu gozdnih cest. Slišati je bilo, da bi po novem zakonu o gozdarstvu za te ceste poskrbel republiški proračun, kar pa bi bila najboljša rešitev. Na področju Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec je za okoli 1800 kilometrov cest in vzdrževanja teh cest bodoče občine nikakor ne bi zmogle.

F. Jurač

Prof. dr. Franc Zagožen: »Bolj poredko prihajam na Koroško, pa vendar mislim, da sem bil večkrat tu med vami. Razprave gospoda Časa sem izredno vesel. Mislim, da so to resne stvari, v katere se spuščamo...«

Marjan Podobnik: »Na posvetu so očitali, da je vsa birokracija v bistvu ostala. Primer je pri sredstvih za demografsko ogrožena območja, sredstva za pomoč pri intervencijah na kmetijah, za gradnje in adaptacije na kmetijah. Birokracija pač melje po svoje, sredstva pridejo tako pozno, da niso nič več vredna in so ponižujoča...«

Mirko Tovšak: »Brez nacionalnega kmetijskega programa je težko govoriti o strategiji razvoja kmetijstva na Koroškem...«